

Universitätsbibliothek Wuppertal

Q. Horatii Flacci Epistolae Omnes, Qvae Extant

Horatius Flaccus, Quintus

Basilae, 1615

Epistola II. Ad Julium Florum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1477)

EPISTOLA II. AD JULIUM FLORUM.

Theticum.

Hæc epistola liberale complectitur responsum Poetæ ad iniquam Julij Flori expostulationem de prætermisso scribendi officio, & ad illum mittendi è promisso certa quædam carmina: quorum misâ modulatione, deinceps Horatius doctrinam morum animique moderationem colere instituit.

Flore, bono claroque fidelis amice Neroni,
 Si quis fortè velit puerum tibi vendere na-
 tum

Tibure vel Gabiis: & tecum sic agat: Hic est
 Candidus, & talos à vertice pulcher ad imos:
 Fiet eritque tuus nummorum millibus octo.
 Verna ministeriis ad nutus aptus heriles:
 Literulis Græcis imbutus, idoneus arti
 Cuilibet: argillâ quidvis imitaberis udâ.
 Quinetiam canet indoctum sed dulce bibenti.
 Multa fidem promissa levant ubi plenius a quo
 Laudat venales, qui vult extrudere merces.
 Res urget me nullâ: meo sum pauper in cære.
 Nemo hoc magonum faceret tibi, non temerè a

me.

Quisvis ferret idem: semel hic cessavit: & ut fit,
 In scalis latuit, metuens pendentis habena.
 Des nummos: excepta nihil te si fuga ladat.
 Ille ferat pretium pæne securus, opinor.
 Prudens emisti viotiosum: dicta tibi est lex,
 Insequeris tamen hunc & lite moratis iniquâ.
 Dixi me pigrum proficiscenti tibi, dixi
 Talibus officijs propè mancum: ne mea senus
 Jurgares, ad te quod epistola nulla veniret.
 Quid tum profeci? mecum facientia iura
 Sitamen attentas? quereris super hoc etiam, quod
 Exspectata tibi non mittam carmina mendax.

2. Lucullus miles collecta viatica multis
 Aerumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
 Perdiderat: post hoc vehemens lupus, & sibi &
 hosti

Iratus pariter jejunis dentibus acer,
 Præsidium regale loco dejecit (ut ajunt)
 Summè munito & multarum divite rerum.

3. Clarus ob id factum donis ornatur honestis:
 Accipit & bis dena super sestertia nummum.
 Fortè jubet tempus castellum evertere Prator
 Nescio quod cupiens, hortari cepit eundem
 Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem.
 Bone quod virtus tua te vocat: i pede fausto,
 Grandialaturus meritorum præmia: quid stas?
 Post hæc ille catus quantumvis rusticus, ibit,
 Ibit eò, quod vis qui zonam perdidit, inquit.

3. Romæ nutriti mihi contigit, atque doceri,
 Iratus Graius quantum nocuisset Achilles.
 Adiecere bona paullo plus artis Athenæ.
 Scilicet ut possem curvodiagnoscere rectum,
 Atque inter sylvas Academi querere verum.
 Dura sed amovere loco me tempora grato:
 Civilisque rudem belli tulit æstus in arma
 Caesaris Augusti, non responsura acertis.
 Unde simul primum me dimisere Philippi,

15^{cc} Decisis humilem pennis, inopemque paterni
 Et laris & fundi: paupertas impulit audax,
 Ut versus facerem. Sed quod non desit habentem,
 Quæ poterunt unquam satis expurgare cicuta,
 Ni melius dormire putem, quam scribere versus?
 20 4. Singula de nobis anni prædantur euntes.
 Eripere jocos Venerem convivia, ludum:
 Tendunt extorquere poemata. Quid faciam,
 25 vis?

5. Denique non omnes eadem mirantur amanti-
 que:
 Carmine tu gaudes hic delectatur iambis:
 Ille Bionis sermonibus & sale nigro.
 30 Tres mihi convivæ propè dissentire videntur.
 Poscentes vario multum diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod jubet
 alter.

35 Quod petis, id sanè est invisum, acidumque duobus.
 7. Præter cetera, me Romæ ne poemata censes
 Scribere posse, inter tot curas totque labores?
 99 Hic sponsum vocat, hic auditum scripta relictis
 Omnibus officijs: cubat hic in colle Quirini:
 40 Hic extremo in Aventino: visendus uterque.
 Intervals vides humane commoda verum
 8. Pura sunt plateæ: nihil ut meditantibus obstet.
 Festinat calidus mulis gerulisque redemptor:

45 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina ti-
 gnum:
 Tristia robustis luctantur funera plastris:
 50 Hæc rabiosa fugit canis: hæc lutulentæ ruit sus.
 99 Inunc, & versus tecum meditare canoros.
 9. Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fu-
 git urbes.

Rite cliens Bachi somno gaudentis & umbræ:
 55 Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
 Vis canere & contracta sequi vestigia vatium?
 10. Ingenium sibi quod vacuas desumpsit Athe-
 nas,

Et studijs annos septem dedit, insenuitque
 Libris & curis statuâ taciturnius exit
 Plerumque, & risu populum quatit: hic ego rerum
 60 *c Fluctibus in mediis & tempestatibus Urbis
 *e Verba lya motura sonum connectere digner?
 11. Frater erat Romæ consulti Rhetor: ut alter
 ter

Alterius sermone meros audiret honores.
 *h Gracchus ut hic illi foret, huic ut Mutius illi.
 12 Qui minus argutos vexat furor ille Poetas
 *k Carmina compono, hic Elegos mirabile visu.
 *l Calatūque novem Musis opus. 13 aspice primum.
 *m Quanto cum factu, quanto molimine circum-
 Spectemus vacuum Romanis vatibus adem.

Mox etiam (si forte vacas) sequere, & procul audi,
 Quid ferat, & quare sibi necat uterque coronam.
 *o Cadimur, & totidem plagis consumimus hostem,
 Lento Sannites ad luminaprima duello.
 Disedo Alcaeus *puncto illius: ille meo quis?
 Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere visus,
 Fit Mimnermus & optivo cognomine crescit.
 14. Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
 *q Quum scribo, & supplex populi suffragia *c ca-
 pio.
 15. dem finitis studiis & mente recepta,
 Obturam patulas impunè legentibus aures.
 16. Ridentur, mala qui componunt carmina: verum
 Gaudet scriptores, & se venerantur, & ultro,
 (Sitaceas) laudant, quicquid scripsere, beati.
 17. At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cam tabulis *c animum *c censoris sumet honesti:
 Audebit, quæcunque parum *v splendoris habebunt
 Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur;
 Verba movere loco: quamvis *x in vita recedant,
 Et versentur adhuc intra *y penetrabilia Vestæ.
 18. Obscurata diu populo bonos *z eruet, atque
 Proferet in lucem speciosa vocabula rerum:
 Quæ priscis memorata *a Catonibus atq; Cethegis:
 Nunc situs informis premir & deserta vetustas:
 Adsciscet nova quæ genitor produxerit usus,
 Vehemens & liquidus puroque simillimus amni,
 Fundet opes, Latiumque beabit diu vite linguâ.
 b* Luxuriantia compestet: nimis aspera sano
 c* Levabit cultu: virtute carentia tollet.
 19. Ludentis speciem dabit & torquebitur: ut qui
 Nunc d* Satyrum, nunc agrestem Cyclopa move-
 tur.
 20. Pratulerim scriptor *delirus, inersque videri,
 Dum mea delectent mala me, vel denique fallant:
 Quam sapere & *ringi. Fuit haud ignobis Ar-
 gis,
 Qui se credebat miros audire Tragedos,
 In vacuo letus sessor plausorq; Theatro:
 Cætera qui vitæ servaret munia, recto
 Mere: bonus sanè vicinus, amabilis hospes,
 Comis in uxorem: posset qui ignoscere servis
 Et signo g* leso non insanire lagenæ:
 Posset qui rupem & puteum vitare patentem.
 Hic ubi cognatorum opibus curisq; h* refectus
 Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
 Et *redit ad sese: k* Pol me occidistis amici,
 Non servastis, ait, cui sic extorta voluptas,
 Ei demtus per vim mentis gratissimus error.
 21. l* Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
 Et tempestivum pueris concedere ludum:
 Ac non m* verba sequi pueris modulanda Latinis,
 Sed verâ n* numerosque modosq; ediscere vitæ.
 22. o* Quocirca mecum loquor tacitusq; recordor:
 p* Si tibi nulla sit imminet copia lymphæ,
 Narrares medicis, quod quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis nulli ne faterier audes?
 Si vulnus tibi, monstratâ radice vel herbâ
 Non fietet levius: fugeres radice vel herbâ
 Proficiente nihil curarier? audieras cui
 Rem Di donarent, illi decedere pravam

Stulticiam: & quum sis nihilo sapientior, ex quo
 Plenior es, tamen uteris monitoribus isdem?
 23. At si divitiæ prudentem reddere possent:
 Si cupidum, timidumq; minus te nempe ruberes,
 Viueret in terris te si quis avarior uno.
 24. Si proprium est, quod quis libra mercatur & are
 Quædam (si credis consultis) q* mancipat usus:
 Qui te pascit ager, tuus est. 25. & villicus Orbi
 Quum segetes occat, & tibi mox frumenta datu-
 rus,
 Te dominum sentit. 26. Das nummos accipis u-
 vam,
 27. Pullos, ova, cadum temeti nempe modo isto
 Paullatim mercaris agrum fortasse trecentis
 (Aut etiam supra) nummorum millibus emtum.
 27. Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
 28. Emtor Aricini quondam, Vejentis & arvi,
 Emtum cœnat olus quamvis aliter putat: emtis
 Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum:
 Sed vocat usque suum: qua populus asita certis
 Limitibus vicina *x refugit jurgia: 29. tanquam
 Sit propriam cuiquam puncto quod mobilis hora,
 *y Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc sorte su-
 prema.
 Permutet dominos, & cedat in altera jura.
 30. Sic quia perpetuus nulli datur usus, 30. & † he-
 res
 † Heredem † alterius, velut † unda supervenit
 † undam.
 31. Quid vici profunt? aut horrea? quidve Cala-
 bris
 Saltibus adjecti Lucani? Si † metit Orcus
 Grandia cum parvis, non exorabilis auro?
 32. Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhæna sigilla, ta-
 bellas,
 Argentum, vestes Gatulo murice tinctas,
 *† Sunt, qui non habeant. *† est, qui non curet ha-
 bere
 33. Cur alter fratrum cessare & ludere & ungi,
 Preferat † Herodis † palmetis pinguibus: al-
 ter
 Dives † importunus ad † umbram lucis ab or-
 tu,
 34. Sylvestrem flammis & ferro mitiget † agrum:
 Scit Genius, natale comes qui temperat † astrum
 Naturaq; Deus humana, mortalis in unum.
 35. Quodque *d caput: vultu mutabilis, albus & ater.
 34. Utar, & ex modico, quantum res poscet, acer-
 vo
 Tollam nec metuam, quid de me iudicet heres:
 Quod non plura datis invenerit: & tamen idem
 Scire volam, quantum simplex hilarisque nepotî
 Discrepet & quantum discordet parcus avaro.
 Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sum-
 tum
 35. Invitus facias, neq; plura parare labores
 35. Ac potius, puer ut festis quinquatribus, olim
 Exiguo, gratosq; fruaris tempore raptim.
 36. Pauperies immunda domus procul absit: ego u-
 trum
 *c Nave ferar magnâ, an parvâ ferar unus & idem
 Nam

Nam [†] agimur tumidis velis aquilone secundas:
 Non tamen adversis atatem ducimus Austris
 Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re
 Extremi primorum, extremis usq; priores.
 37. Non es avarus: ubi quid? cetera dum simul isto
 Cum vitio fugere? [†] g caret tibi pectus inani
 Ambitione? caret mortis formidine & ira:
 Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,

Nocturnes [†] lemures, portentag, Thessalarides:
 Natales gratè numeras? ignoscis amicis?
 Lenior & melior sis accedente senectâ.
 Quid te exempta juvat [†] spinis de pluribus una?
 5 Vivere si rectè nescis, decede peritis.
[†] Lusisti satis: edisti satis: atq; bibisti
 Tempus abire tibi est: ne potum largius a quo
 Rideat, & pulset [†] lasciva decentius aetas.

Analysis Dialectica.

Questio est, an Julius Florus jure possit cum Horatio agere de pretermissione officij quod hic prædixerat non posse illi præstare: quum pigerrimus ad litteras scribendas, tum jam ingravescente atate ineptissimus esset ad carmina pangendum: quæ ab ipso spectaret: In qua quidem quaestione tractanda prius ita versatur, ut firmis tandem rationibus conficiat, hoc genus studij concludendum esse tempestivis puerorum ludis: Sibi vero numeros ac melioris vitæ modos imposterum ediscendos (qualem instituti rationem proposuit Mæcenati Epist. 1. lib. 1.) in quo explicando reliquum Epistolæ occupatur. Itaq; Poeta primum honorificè Florum affatur ex attributa illi fidelitate & amicitia erga Tib. Cl. Neronem: quamvis alter alteri litem intendere videatur Deinde parium collatione demonstrat, injustas esse ipsius querelas de se ac de litteris minime ad ipsum scriptis versibusq; missis. Tam injustè, inquit Postea, mihi succenses Flore, cujus pigritia tibi prius perspecta & cognita fuerat ex me, quam emitto servi fugitivi litem intendit inquam venditori, qui illum præmonuerat de fuga servi & ex adultero edicto cetera illius vitia & morbos prænuñciaverat. Hoc quidem certè argumentum Porphyrio notavit, quod quidem velut agens aliud, vel potius incogitans videtur ex eo fecisse, quia paulò post scribit in hæc verba, si quis forte velit argumentum esse a comparatione minorum ad majores, id est, ut explicat, servorum ad amicos. Utrum verò sequi debeas, paucis accipe. In hac comparatione minorum Porphyriana considerantur solum personarum conditiones, & quasi sola ratio nominum habetur, quorum si quantitatem spectes, sunt personæ valde impares: si qualitatem, valde dissimiles: sed si tota personarum actio convenientium & pacificetium inter se de rebus contrahendis consideretur, conventus & pactum vendentis & ementis servum pariter æqualiterq; respondebunt Floro petenti epistolas & Horatio certâ conditione neganti petitas. Tu facile ex his, Lector, scrupulum tibi a Porphyrione injectum evelles: ego verò jam redeo ad partes nostræ comparationis, cujus apodosis, in qua argumentum continetur, præcedit producta usq; ad prudens emitto vitiosum, illic tibi spectanda est prius descriptio domini ex effectis, quod statuerit servum vendere: deinde ex majoribus quod præconium mercem immoderatitè prædicanti, quam par sit, fides non habetur, id est, nolit suam impensius commendare: postea e remotione efficientis per vim, quod nullâ necessitate coactus illum det venum: præterea duplici minorum collatione, quod nullas venditor hominum tam parvi hujusmodi mercem illi indicaret quam ipse facit: neq; te ipse ubi vis idem statueret præcium mercis sue. Videamus deinde ex quibus venalis servus describatur. Id primum fit procreantibus, subjectis & ex adjunctis, quod ruri natus ex ancilla sit, adolescens, candidus, pulcher omni ex parte corporis, venalis ducentis coronatis, accommodatus ad diligenter obcunda heri ministeria, instructus mediocriter litteris Græcis & ad quaslibet artes natus: Postea similitudine, quod, ut argilla mollis & tenera, sit ad quidvis, quod ex eo fingas, flexibilis & commutabilis. Item e diversis

quod non peritè quidem canat: sed ita tamen, ut convivæ possit eo delectari. Ad hastot servi virtutes unicum addit vitium fugæ, quam, si centor velit numeratis octo numerorum millibus servum sibi vendicare, nolit venditor ullo modo postea præstare neque penam actionis redhibitorie subire: de qua lege lib. 4. c. 2. apud Agel. in distinctione morbi ac vitij: ita Parmeno commendat Dorum Eunuchum Act. 3. Sc. 2. a forma, atate, literis, musica & gymnastica quibus pueri olim in Græcia instruebantur: de quo lege d. πολ. Aristot. & Plat. in Alcibiade & 7. de Legib. Ita quoq; Coridon Virgil. laudat fistulam suam. Est mihi disparis, septem compacta cicutis. Protasis est, quam sic prius enunciata repeto, tam injustè de me quereres iratus, quem velut servum, emitto præmonitus de mea pigritia: quam antè-actus emor servi de suo venditore, qui iuxta mecum ex adultero edicto servato non debet mancipium redhibere, nec culpam servilem præstare. Verum in hac protasi observandum est, venditorem & mercem non distingui, ut in apodosis separatim fuit utrumque. Itaq; arbitramur Horatium fungi vice utriusque, ut ipse sit & venditor & merx. Mercem autem eius esse operam in scribendis litteris & laborem eiusdem in versibus faciendis. Præterea hæc protasis constat ex distributione conventorum & pactorum inter florum & Poetam. quæ sine confirmantur, ne postea si non ad Florum rescriberet, nec carmina mitteret, asperis litteris obiurgaretur, & cum sibi infensum & inimicum haberet: quod docet e diversis se non fuisse consequutum: etsi, inquit, prædixi Floro me imposterum non posse illi satisfacere versus compositione & litterarum missione: ille tamen mihi litem intendit, & iudicio persequitur jus, quod aperte mecum facit.

2. Adhuc quidem Poeta egit cum Floro ex convento & pacto: nunc verò cum eodem ex imitatione se ostendit liberè disputare. Quemadmodum, inquit, miles Luculli omnib. fortunis eversus mandata imperatoris sui magno & excelso animo solebat ex haurire, ingenti animi magnitudine in arces invadere ac gravissima quæque vitæ pericula pro eodem negligere: contra idem majori prædâ auctus optimisque hostium spoliis potitus eadem frigide, timide & ignaviter refugere & recusare & alteri inexperto dari jubere: sic ego quondam importunâ clade Bruti & Cassii ad assem redactus, meretuli ad versus faciendum, maximèq; ad Lyricos & ludicos assentatorie scribendum: ac inde rebus mediocriter auctis mutatâque atate & moribus, quibus me sustentare & vitam honeste tolerare possum, malo nunc quiete valetudini meæ & honestati consulere, quam versibus hujusmodi faciendis & animi contentionibus misere conflictari. Protasis autem comparationis varijs caussis, eventis & factis militis explicatur: quæ qui factis jam perspicue pronunciata sunt, & in proverbium jam abiverunt.

3. Apodosis est partim declarata adjunctis educatione & institutione, quæ Romæ & Athenis sumta sunt, partim efficiente violenta, quam alij dialectici venialem statum, alij purgationem a necessitate, alij caussam impulsivam appellant, quod bello civili partes Bruti &

Cassij sequutus laudem paternam et fundum perdidit et pressus paupertate versus fecerit:

Απειρα νόνα τὰς τέχνας ἐπέειπεν
Αὐτὰ τὸ μὴ χεῖρο δίδωκεν ἄλλος.
Paupertas sola artes excitat,
Hæc laborum est Magistra.

Postremo majorum collatione, quam possis nominare, quod suis vigiliis ac labore mediocres fortunas adeptus anteposuerit quietem labori, quod nisi fecisset, alienatione mentis insanabili et a medicis deplorata omnium

4. Ratio est ex efficiente, cur se ad odium Philosophicum converterit: quia, inquit, mihi ætas ingravescens facultatem carmine ludendi, que jocus, amor, convivia et ludus sis adent, profus ademit, atque adeo poetice extorquere nunc conatur.

5. Accedit ad causam cessationis suæ locus e dissimilibus, quod perdifficile sit versusum scriptione omnibus, satis facere, quorum alij alio genere carminis delectari videantur. Florus carmine heroico: hic jambico: ille comico et mordaci capi solet.

6. Varietas hominum dissensione opinionum de carminum delectu inter se discrepantium similitudine illustratur, ut tres conviva vario præditi palato, hic irudito et subtili, alter stupido ignavo, ille nimis vido varè judicant de ciborum et liquorum saporibus: sic homines inter se iudicio de versusum bonitate et voluptate dissident et discordant: ut planè nescias, quid illis apponas: quid removeas: quid des: quid deniq; non des.

7. Eodem pertinent impedimenta, quæ referimus ad categoriam efficientium privatione, ut sunt curæ rerum alternarum, labores in fide jubendo, in audiendis aliorum scriptis, in longè discurrendo huc atque illuc per urbem, visendi huius vel illius conveniendi gratiâ.

8. Diluit facilitatem eundi per urbem meditati objectam, distributione septuplici obstaculorum, a quibus attentè debent ambulantes per urbem cavere. 1. a multis festinantibus, 2. a bajulis, 3. a machinis et 4. trochleis architectantium, 5. a plaustris in angustiis viarum. 6. a arabis canibus, 7. a seibus lutulentis, unde fieri non posse docet, ut quis inter talem viam versus meditetur. Itaque posset hic dicere poeta, quod Ovid. trist. l. i. Elog. 10.

Ipsè ego nunc miror tantis animiq; marisq;
Fluctibus ingenium non cecidisse meum.

9. Difficultatem meditati versus per viam turbulètam et periculosam ex adversis enthymematicis judicatis et estimatis primum declarat, omnes scriptores siquid volunt aut secum aut cum alio commentari, in solitudinem secidunt ab interventoribus et turbis maxime vacuam: Posset inde assumi: sed mihi Horatio deest talis tranquillitas unde fit ut nequeam inter viam versus meditari tu igitur facis iniquè, qui me cogas in summa hominum frequentia, in urbe celeberrima maxime que tumultuosa, scribere poemata: deinde paribus, quod etiam velit Florus tam aliena et inopta scribi ab ipso, quam sunt a multis vatibus incondite conscripta: hi duo versus pronuntiat prae se ferunt certam redarguentis negationem

10. Eodem spectat hæc majorum collatio, si, qui diu multumque in urbe quietissima et pacatissima sine strepitu et interpellatione ulla coluerunt studia variarum disciplinarum. istud, quod a me injustè requiris, non possunt præstare: Hæc pars collationis habet alteram à minori comparationem ingenij humani cum statua, e qua natum est proverbium, Taciturnior statua: multo sane minus ego, qui in tanto hominum conventu, tantisque fluctibus urbis et tempestatibus occupationum versor, viribus ingenij et facultate istud præstandi valebo.

11. Demonstrat e paribus se a studio Poetice revocari,

quod animadvertat, Poetas mutuas sibi tradere deperas ostentationis, et falsa laudationis, qui non minus hoc palam impudenter faciunt, quam dico illi fratres Jurisconsultus et Rhetor Roma dicuntur fecisse, qui, quum perspicere se nullis honoribus affici a suis civibus, coeperunt alter alteri meros tribuere honores, ut Rhetor esset Jurisconsulto alter Tiberius Gracchus, orator equalium celebratissimus. Vicissim quoque Jurisconsultus esset Q. Mutius Scævola augur jurisconsultorum jurisconsultissimus: apodosis comparationis est priori loco in litera e mutuis factis vtriusque fratris.

12. Protasis antecedentium parium i. enunciata illustratur primum distributione duorum Poetarum, ex insana laudis cupiditate. quorum alterum Horatius invidiale vandæ causâ sustinet: eadè deinde factis vtriusq; augetur. quod alter versus Lyricos, alter elegiacos scribit postea efficietibus, quasi opus illud vtrumque sit a novem Musis elaboratum.

13. Alia vtriusque facta stultæ admirationis plena, quæ similitudine et fine illustrantur, ut hi duo Poeta mutuis et assentatoris suffragiorum testimoniis, tanquam ignobiles et mali gladiatores re composita, coronis decorentur. et alter, Lyricus, sic alter Alcæus: Elegiacus quoque sit alter Callimachus, vel potius Mimnermus cum accessione honoris.

14. Ex adjunctis præterea docet causam, cur se velit ab exercitatione Poetica et consuetudine abstrahere ad statum quietiorem: quia, inquit, valdè est laboriosum benevolentiam multitudinis sibi adjungere: suffragia aliorum Poetarum irritabilium, et Grammaticorum captare, quæ meos versus in ade Apollinis propono auribus omnium recitandos et probandos.

15. Ex eodem argumenti genere docet, sibi esse impunitum ac liberum depellere alienorum poematum audientes, ubi semel desit insanire, hoc est, versus facere.

16. Stultitia dictorum vatium etiam e diversis indicatur, quod, etsi illorum poemata ridentur propter inconcinnitatem: illi tamè auctores magno gaudio sese admirantur et sufficiunt, vltroq; sibi placent e taciturnitate auditorum.

17. Videtur ex effectis præscribere, quid bono, Poeta sit agendum, quod tamen postea, ut nimis operosum abrogabit: ac primum ille se præstabit correctorem et emendatorem sui operis, ut alieni, acerrimum. Præterea ex diversis, quod etiam si verba, quibus usus est, innovavit, vel abusu intermissa in consuetudinem asserverit, ideoque ut domi ferè nata, amet unice: illa tamen, si censura videantur parum illustra si levia, si loco etiam parum convenientia, inde sunt movenda, et alia ibi splendidiore, significantiora, deniq; aptiora pro illis reponenda.

18. Hæc quoque sunt boni Poetæ, ut verba prisca, quæ jamdiu ab usu populari fuerunt remota, in aperum benignè proferantur: nec Poeta sinat ea duntaxat situm ducere in formem: usurpabit etiam verba que jam usus genuit et trivit, ejus quoque oratio gravis, perspicua, et ut amnis, copiosa erit. Præterea a communicatione suarum facultatum linguam locupletabit Latinam, et si quid est inane et supervacaneum in carmine, reserabit: dura emolliet: aspera leniet: quæ nullius erunt ponderis, detrahet.

19. Bonitas quoque Poetæ primum diversis explicatur, qui quavis videatur per ludum versus scribere in illis valde laborare, de eisdem variandis, tamen angitur; deinde similitudine exemplorum, in eo cernitur per similitudinè quod ut clarus histrio et Pantomimus alio vititur motu, quum Satyrum levem imitatur: alio, quum gravè Cyclopè gerit: Sic bonus Poeta congruentem cuiq; persone orationem affingeret: aliter senem atq; juvenem inducet loquentem, ut decorum retineatur. Neg, id sine gravi cura et labore faciet vterq; quamvis ludere videatur.

20. Ex hac collatione perspicuis verè proprium esse stultitiæ,

Stultitia, aliorum vitia cernere, & obliuisci suorum. Hic enim Horatius personam stulti Poeta inducit, ut iam fuit antea notatum, dicit se male ignavum & imperitum Poeta videri, dum modo suis scriptis delectetur, quare bonum & egregium videri cum tanta modestia & fastidio iam scripta corrigendi, Mira quidem certe est humanae demeritae securitas, quae malis suis delectetur: tantum abest, ut doleat. Ac nequid Poeta nudè proposuisse videatur, appositione exempli propositum confirmat, & certe illud comparatè est sic intelligendum: quemadmodum Argivus quidem, vel, ut alij volunt, Abydenus, mente captus egerimè tulit, se amicorum opera ex insania convaluisse, quòddiceret nunquam se iucundius vixisse, quam quum insanus esset: ita noster delirus Poeta magis delectatur versibus inconditis & invenustis, quam politis & diligenter limatis & probatis. Talein hominis miseriam, in re tamen diversa, sic Augustin. describit l. 14. c. 14. ad fin. de civ. Dei: Donatus est itaque homo sibi: quia deseruit Deum placendo sibi, & non obediens Deo, non potuit obedire nec sibi. Hinc evidentior miseria est, quàm homo non videt, ut vult: nam si, ut vellet, viveret, beatum se putaret: nec sic tamen esset, si terpiter ulveret. Hic autem Argivus describitur e varijs adjunctis, primùm quòd non obscurus esset, commodus vicinis, hospitibus amabilis, comis in uxorem, servus non levi de re insensius: deinde effectis: quòd pericula devitare sciret: ceteras vitæ functiones obiret: errore tamen mentis putaret se aut habere aut spectare, aut audire, quæ nec haberet, nec videret, nec audiret. Postremò ex adversis, Vos, inquit, o amici me occidistis: ne igitur gloriemini me fuisse a vobis servatum: Similis fuit Poeta ad Homerum, quum Od. 4. l. 3. dissimulavit se numine Calliope corripit.

An me ludit amabilis.

Insania?

21. Ad huc fuit prior Epistolæ pars, in excusatione Poete adversus Florum, & in contemptione studij Poetici. Altera superest de recta vitæ institutione, sic suscipienda, ut e diversis doceat, verba non deinceps esse versibus Latinis modulanda, sed numerum & modum vitæ sapienter definiendū.

22. Modum vitæ sibi constituere ita incipit e gemina similitudine, quarum prior est hujusmodi: ut medicus confutur de importuna siti extinguenda atq; ab eodem libèter sumimus a dicitur, οὐκ ἔστιν ἀποφύγιον, γλυκὺν ἔστιν ἀποφύγιον, palmam Aegyptiam & glycyrrhizam argentia sitim omnia: Sic consilium philosophi est audientium de immoderata habendi cupiditate reprimenda. Altera est, quemadmodum etiam abstinetur vi medicamentis invalidis ad vulnus sanandum, quæ falso intellexerat tibi profutura: sic tibi est abstinendū ab insatiabili cupiditate divitiarum, quarum auxilio imprudenter putaras tibi stultitiam decessuram, quum nihilo plus sapias, ex quo factus es ditior: quæ apodosis illustratur his paribus, ubi imprudentiam avari Flori sub aliena persona callidè notat.

23. Jam Poeta inbecillitatem divitiarum & mutabilitatem ostendit, ut ab illarum inexplibili cupiditate Florum avocet: si illa, inquit, tibi prudentiam dare, si securitatem, id est,urbationum viciatatem largiri possent; tu certè ferres egerimè, id est, meretò, te ab aliquo affluentibus rerum omnium copis superari. Eacilè est civis hinc, quod reticetur, assumere, divitias nihil, nisi ad his contraria, id est, ad demeritiam & perturbationem omnis generis valere. Itaque illarum abundantiam vinci ab alijs, sapientiæ est & securitatis: vivitur enim parvo bene, ut Od. decimâ sextâ libri secundi docuit. Ex his perspicis quàm sint infirmæ vires divitijs, vel ad virtutis donationem, vel ad vitij declinationem & doloris amotionem. Consideretur deinceps earundem inconstantia & mutabilitas, quibuscunque sint partæ modis.

24. Reprehenditur hominum stultitia, qui putant aliquid ipsorum esse proprium, quod Juris civilis conditionibus & pactis veditoris, emtoris & libripendis intercedentium comparatur, quod postea definitione proprii refelletur. *ὑποδείκνυσι* autem hic argumentatur, ubi duplex est antecedens propositionis, Quod libra & ære aliquis mercatur. Item quo quis uti solet, illud talis emptoris proprium dicitur. Hæc propositio firmatur testimonio juriscōsultorum: potest etiam Ciceronis epist. 31. l. 7. ad famil. Curium: id cuiusq; est proprium, quo ipse frui atq; uti potest: at qui tu mercaris agrum Orbij datis pro acceptis fructibus agrinumis, ager igitur Orbij tuus dici debet.

25. Assumptio este relatis, *ὑλλογιστικῶς* Orbij dat frumenta, uvas, pullos, ova, cados vini, & tu data accipis numeratis nummis, quod dum facis, sigillatim emis agrum trecentis millibus nummum prius emittis.

26. Eadem assumptio dilatatur parium collatione, tam est dominus agri, qui fructibus quotidianis illius alitur illumque sic emere paulatim videtur, quàm qui olim semel eum mercatus est. Ex his efficere potes, ager igitur Orbij tuus est, non ipsius proprius.

27. Demonstrat præterea ex diversis, dominum arvi Aricini fructibus emis ali, non proprijs: quamvis hic putet, quum vescitur oleibus, tritico, vino, oleo in Aricino natis, se fructibus pasci incemtis: illa tamen quondam semel emta fuerunt: adeoque illis minimè propria, quanquam ager certis limitibus sit circūscriptus extrâq; omnè juris acti onè positus.

28. Quòd autem ager non sit proprius, descriptione vocis explicatur, *ἐκ τῆς ἀποφύγιον τῆς ἀποφύγιον τῶν ἀποφύγιον ἡλικῶν ἀποφύγιον* quia nihil dicitur esse cuiusquam proprium, quod precibus, pretio, vi & morte potest paullo momento eripi & ad alium trãnsferri, & cuius usus nulli est firmus, stabilis ac perpetuus, semperque propinquus, ut Satyr. 6. lib. 2. copiosè docuimus. & nunc idem *ὁμοιογενῶς* colligimus.

29. Residitur cuiusq; propria, cuius vsum illi esse perpetuum videmus: at agrorum & aliorum fundorum vsum nō esse perpetuum possessoribus. Restat igitur tales possessiones non esse suorum dominorum proprias.

29. Mutabilis ratio dominorum agri & fundi confirmatur similitudine: ut fluctuum maris alijs alijs succedere solent: sic heredes heredibus: vel ut unda unda: si heredes mox alios heredes excipiunt.

30. Quòd nil sit perpetuum ac stabile, nihil cuiusquã proprium, docet ex efficiente paribus enunciata: quia mors omnia rapit ac delet eque grandia, atque parva: eque clara, atque obscura. Itaque nec multum, nec diu multitudo pagorum, horrea tritici plena, septa omni genere pecoris abundantia profunt: Imò verò huic interrogationi negatio subiicienda est *κατὰ τὴν ἀποφύγιον*, nihil profunt ad liberationem malorum, & maxime mortis, quæ certè toleranda viderentur, si non sæpius etiam obessent. quod Isocrates prudenter Demonicum mihi videtur docuisse, qui scripserit, *τῆς ἀρετῆς ἕδρα κλημα σμύρον, οὐδὲ βέλαιον ἔστι, κήλλος μὲν γὰρ ἢ χέλιος ἀνάλαστον, ἢ νόσος ἐμάχνη. πῦτος δὲ κακίας μάλλον ἢ καλοκαχίας ὑπὴρ ἔστι ἐν δὲ σίαν μὲν τῆς παύσια παροσκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τὰς νέας παρακαλῶν. εἰ μὲν δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ἀφ᾽ ἑλθόν, ἀνευ δὲ ταύτης πλείω τὰς ἐχούσας ἐβλάψει*

31. virtute nulla est possessio angustior, nulla constantior. pulcritudinem enim forma tempus absumit, aut morbus deperdit. Divitiæ autem sunt magis vitij, quàm probitatis administræ, quæ licentium ignavæ socordie suppediāt & ad voluptates adolescentes invitant. robur quoq; cum prudentiâ conjuncta iuvit quidem (Homines) sed absque hac magis levis sui possessores. &c.

31. Confirmat ex adjunctis, Invalidas & infirmas opes vires esse: quòd illas multi nec habeant, nec curent habere.

32. Eodem accedunt dissimilia duorum fratrum exempla, quorum alter inertissimus, desidiosissimus, maximè

meque luxui deditus erat: ad cuius descriptionem profer-
tur minorum comparatio, quod delictis ludis & volupta-
tibus post haberet optimas quasque possessiones: alter ad o-
pus attentissimus, ac in refacienda & amplificanda vigilan-
tissimus, qui non se, ut De mea ille Terentianus, respiciens
parce ac duriter vitam tolerabat. Causam autem horum
dissimilium ingeniorum Genio, id est, Deo natalitio hu-
manæ naturæ moderatori & cum ipsa commorienti fert
acceptam: quem describit ex effectis & adjunctis. Hic
Poeta discrimen istorum fratrum tribuit incerto ac lu-
brico horoscopo Genethliacorum & fato ad instabilita-
tem divitiarum indicandam, quum modò congerantur,
modò dissipentur ab hoc, atque ab illo, intemperanter
vtròque.

33. Poeta ex paribus statuit, se modum servaturum in-
ter huius fratrum χημεισις nimiam parsimoniam & illius
ἀναλωσις luxuriam, operamque daturum, ut intelligat,
quid intersit inter hominem iucundè & hilariter viven-
tum, & alterum res suas profundentem & dissipantem:
quid etiam parens avaro disceper.

34. Comparatione majorum offendit, talem doctrinæ
moralis investigationem fore quidem sibi curæ, sed multò
majori tranquillitatem animi & vite hilaritatem sibi fu-
turam: quod illustrat similitudine: *U*, inquit, pueri avi-
dè celeriterque dies festos traducunt totos in animis ludò re-
creandis: quò alacrius postea diebus profectis opus consuetū
faciant: ita homines se iucunditati vite, dum fert brevitatis
etatis, d. arè maturè oportet.

36. E Disparatis optat mediocrem vite statum, ut neq;
sordibus inopia laboret, neque splendore copia niteat: sed vi-
ribus, personâ, gradu, pecuniâ, ingenio, virtute sedeat
major infimis & super supremis. Quo accedit Axioma di-
cretū, & si non videor sume fortunatus, non sum tamè
omnino miser, cui rerū statui simile cōplexa est Od 10. l. 2.

*Rectius vires Licini, neq; altum.
Semper urgendo, neq; dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Lutus iniquum.*

Huc pertinet quod ex amica Dionysij Lebei Batillij I.
C. admonitione intellexi, quod equidem non dubitavi
quia lector accepturus esset animo lubèti, utpote hisce
miseris Fræciæ tēporibus maximè accommodatum. Ille si-
quidè retulit ex Analib Gallicis Philippū Augustū Regē
anno circiter 1190. Lutetiæ creasse primos Magistrat^o vr-
bis, quos Galli sua dialecto nominat Les Eschevins de la
ville: atq; eundè pro ppetuis vrbis insignibus Argeteana-
vè largitū florib^o liliaceis vndiq; insigniter inpersâ, cup^o
effigies nūc spectatur in portis vrbis insculpta. cū hac Epi-
grapha TUMIDIS VELIS AQUILONE SECCUNDO, ex hoc
Flacci loco sūpta. quæ hui^o cōtūuati Tropi involucro, pra-
lagiret, statū huius vrbis tantisper florētissimū fore. dū ea,
quæ Deo opt. max & Regi ab ipso legitime dato dignū esset,
reverenter fideliterq; coleret, & observaret. hinc doctis-
simi Lebei elegantissimū epigramma ad Amplissimū quon-
dam virum D. Barnabum Briffonium I. C.

*Ata modo tumidis velis Aquilone secundo,
Que placidas rerum tuta secabat aquas,
Præfixo navis regali concita rostro,
Tuteleg, Deos lilia picta gerens.
Advertis jam nunc bellorum impellitur Austris,
Iam propè, jam adversis obruiturq; noris.
Dum regni pace inclusos, quos ipsa vehebat,
Exsolvens ventos, hos ciet illa sibi.
Qualiter Aolijs fertur vexatus Ulysses,
Tediaq; infecti longa tulisse maris,
Postquam illis socij demerse ligamina clausum
Viribus auri ingens pondus inesserati.*

37. Docet distributione quadam hominis ex adjunctis

vitiis & perturbationibus, non esse satis ad animi tranquilli-
tatem & vitæ felicitatem comparandā, uno illorum, vel
vnâ antixi egritudine carere: (quod illustrat similitudine
acutissimi fœculi: ut non omni puncturâ spinarum se putat
quis in asperis fructibus laboratum, si unicum solum evulse-
rit, aut vitavit: ita se res habet in homine omnibus vitiis
præter unicum contaminatissimo.) sed hunc ipsum conser-
vare se integrū ac liberū ab omnibus vitiis efficit. bñq; pra-
vi, quorum bona pars hic recensetur. Sed audi consiliū
D. Jacobi Epist. 2. vers. 10. salubrius multò ad hanc ho-
minis perfectionem δεις τον νόμον της ησυχίας: ησυχίας δε ου εις, γένο-
ναι παντων ενος. quisquis totius legis servatissimus fuerit, in
una autem fuerit lapsus, omnibus teneur obstructus. Ad
extremū suadet, quòd si quis nescierit rectè vivere, iucun-
daque senectutem ferre, monet, inquam, eum ex adjunctis,
effectis & sine, ut de statione vite migret: αἰχμητὴς ἀνδρα-
τὴ μακρὴ χεῖρὴν βίῃ περὶ δόξα, χηροῖσιν δέσιν μὴδ' ἐν ἐξελίξασθαι.
turpe enim est virum longè desiderare vitæ periodū, ex ma-
lis qui non discedit: ait Sophocles: migret, inquam, ne ju-
vesillum annis oblitum est vino nimis indolenti ludibrio
afficiat, τὰ λέμγ. explodā: quos magis, quàm senē, decet vo-
luptatū chorus. qui hic mihi videtur significari, quū dicitur
etas juvenilis decentius la scivire, quàm senilis.

Enarratio Grammatica.

DE Julio Floro jam dictum fuit Epist. 3. lib. 1. cui
non mediocri hic tribuitur laus, quū dicitur Ti-
berio fidus ac fidelis Nam ut ait Theognis.
Πιστὸς εἶναι χρυσὸν τε καὶ ἀργύρου ἀνθρώπων δὲ οὐ
ἄριστος.
Vir fidelis dignus est, qui iuxta servetur, atq;
Aurum & argentum, ac pretiosissimum quidq;

Præterea idem.
Πάυρους ἐπιθήσεις, Πολυπαῖσιν ἀνδραγὰς ἐπιθήσεις
Πιστὸς ἐν χαλεποῖς πρήμασι γυρομένουσιν.
Paucos in vniuersis, o Polypeda, viros, qui sint
In gravibus negotiis fideles.

non est quoque mediocri hac Tiberij prædicatio: in quò
vides virtutem cum splendore generis & potentia conjū-
ctam: quid nō speres a principe talibus titulis ornato? nisi
assentatio Poetæ fidem levet.

Fortè.] De hac convenientia particularum dictū est
Epist. 12. sicut de Tibure Od. 7. & 18. l. 1. ut de Gabijs E-
pist. 11. & 15.

Tecum sic agat.] Qui interpretantur, sic tecum loqua-
tur, videntur mihi auctoritate Ciceronis niti, qui ferè pro
eodem in Catilin. 1. geminat: Patria tecum, Catilina, sic
agit, & quodammodo tacita loquitur: sed quia Poeta rati-
onem conventionis vult exprimere, rectius explicatur te-
cum contrahat & paciscatur, vt prudenter Hen. Step-
hanus notavit.

Hic candidus.] I. Hic puer verna & venalis.
A vertice.] Hac loquutione significatur totius cor-
poris pulcritudo, quæ videtur sumta ex εἰδὺλ. κα Theo-
criti, quod inscribitur Βυκολικός.
Τοιαυτὴ μὴδ' ἔστι τρεῖς εἰς ἑὸν ἔπιπυσε κόλπον.
Καὶ μὴ ἀπὸ τῆς νεφαλῆς ποτὶ τὸ πόδε σὺν χεῖρ' εἶδε.
Sic Eunice loquuntur in suum despuat sinum,
Et me a capite ad pedes continenter circumspexit.

Hic narratur factum urbana cuiusdam puellæ recusantis
ofcula Bucolisci. quæ contra invidiam vel fascinationem
hujus rustici ter inspuat in suum sinum sicut: docet idyl.
anus Cotyparis Damactam facere, ne invidia vel fascino
lædatur. Sic Homerus loquitur, primum 11. d. π. sub
finem ad vers.

Οὐδ' ἀν' ἐπιπέδιμον περ' αὐτῆς, Σαρπηδόνα δ' ἴεν
Ἐγὼ, ἐπεὶ βελέσει καὶ αἵματι κοίησιν
Ἐκ νεφαλῆς εἶλυτο δαίμων περὶ εἰς πόδιος ἀκρῶς.

Negus

Neque amplius (Meriones) quantumlibet attentus vir esset, Sarpedona diuinum agnoscebat: quia relictis & cruore & pulueribus. a capite ad pedes prorsus erat involutus: ubi Eustathius annotat τὸ ἐς πόδας ἐπιβλήσαν ἄναι τὴν διαμωρῆς, quod sonat a summo ad imum transeundo per medium. Huc addit Scholiastes, hoc efferri ordine in verso a Comico pro, ἐκ τῶν ποδῶν ἐς κεφαλῶν, quod Galli de cataphractis & quibus suā dicunt linguā, armes de pied en cap. quo modo etiam Cicero enunciat in oratione pro Roscio Comædo, nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude, fallacijs, mendacijs constare totus videtur? deinde Iulia. f.

Ex d. ἀεζ πάντων

Διμῶν ἐλὼν ἐκάλυψε νέκυον μετ' ἄδυμος Ἀχιλλεύς

Ἐσποδας ἐκ κεφαλῆς. i. ex adipe omnium vicissimarum

sumto operuit exanimem Patroclum magnanimus Achilles a capite ad pedes usq; id est, obtegit omnino cadaver Patrocli adipe sumto.

Pulcer.] Hac descriptione significat in puero aptam & decentem omnium membrorum cum quadam coloris suauitate conformationem esse, vt definitimus pulcritudinem Od. 16. l. 1.

Fiet eritq;] In transferetur in tuum jus & dominium pretiodicentorum coronatorum, quorum, singuli estimatione Buda; valeant quinq; & triginta solidos nostros. Gallicè sic reddas, il sera vostre pour deux cent escus. Angelius magis probat l. 1. cap. 16. mille nummum & mille passum per lyncopen, quam nummorum & passuum.

Vern.] De ratione hujus vocis diximus Sat. 6. l. 2. & quid ἀπὸ δούλου ὀμνῆς, a seruo emto.

Ad nutum aptus.] Quamquam Cic. sapè geminet hæc, convertere & accommodare se ad voluntatem, arbitrium & nutum alicujus: aliquid tamen paulò diuersum videtur hîc designare, quod rectè Galli exprimunt, il se met en besongne sans qu'on lui dise presque rien, ou, fort duit a faire la besongne au gre de son maître. Hoc etiam fortassis posset referri ad Proverb. πᾶς θεοπότης δέλω μονοσύλλαβος. i. omnis herus est seruo monosyllabus, ἡ γοῶν & annuendo, aut non renuendo.

Literulis.] Hoc hypocoristico vtitur Cic. lib. 16. ad Tiron. Epist. 12. Literule mee, siue nostra, tui desiderio oblanguerunt, pro studijs meis: sed hîc pro disciplinis eodem tamen diminutionis genere utitur etiam pro characteribus 6. in Vetr. nomen literulis minutis argenteis inscriptum. Hujus autem primigenium litera Grammatici tradunt a linea dictum, quasi sit lineatura, interlitis aliquot elementis. In ratione enim nominum inclinatorum sapè literas adjungimus, sapè etiam demimus, ad illa vel explicanda, vel constituenda, ut docet Plato in Cratylo: ut igitur linea est e ductu puncti & prima & minima corporis dimensio: ita litera est pars vocis minima. Ex hoc quidem etymo extendit primam syllabam, quam e litura vel iterare vel terere corripit. Prior ratio est potior ad τὴν γραμμὴν καὶ γραμμα alludens. Cicero geminat, doctrinā institutus & imbutus: dicit etiā pro Milone, ad legem naturā non instituti, sed imbuti sumus, ut idem Att. lib. 5. usurpat, idoneus: instruar etiam negotijs idoneis ad hoc nostrum negotium, idem 2. de Oratore pro imbutus literis dicit. sit mihi tinctus literis: quod Græcè profertur, ἔχεται τῶν γραμμάτων δευροποῖον πῶν δόσι, ἢ ἔσται δὴ δευροποῖον μάθησιν τῶν γραμμάτων μεμαθηκός: quā quidem interpretatione Græcā significatur ille οὐτως καὶ ἄλλος μῆνος καὶ δευροποῖος, ta tinctura coloratus vt illa nequeat elui: sed hic levis nec planè βαρὴ intelligitur, vt Rhetorica monebunt.

Argilla.] Græci dicunt κηρὸν πλεσιώτερος, cera traēlabi liter. Argilla autē videtur deflexa πικρὸν τὸ ἀργὸν à candore, vnde per vnicum λ scribenda est, de qua Plin. l. 17. c. 7. Po-

test etiam ἢ ἀργίλλος dicit ἡ πηλὸς καὶ καραμίδι, terra luto-sa & sigularis id est, ad opus figlinum apta, e qua materia Cic. in Pis. dicit quendam esse factum: quid cessat hic homulus ex argilla & luto factus Epicureus: quem Græci κηρῶμιον ἀνδροπρον dicunt per contemtionem, vt mollè & imbecillum, nullius deniq; pretij. Aliud tamen tropus indè spectat, vt indicabunt Rhetorica.

Canet indoctum.] Antimeria est pro indoctè & rusticè ἀπειθεύτος, vel est ellipsis explenda, canet aliquid indoctum, rude, inconditum & agreste.

Multa promiss.] I. minuunt fidem & extenuant nomine mendacij suspecti. Gall. On n'ad joute pas grande foi a un grand prometteur, qui prise des raison nablement les marchandises qu'il veut vendre, & desquelles il se veut deffaire. Cic. hu nc morem res venalis laudandi per jocum transtulit ad Atticum l. 13 Epist. 12. Ligariam præclare vendidisti, posthac, quicquid scripsero, tibi præconiū defera. Gall. reddas, je te baillerai la charge de faire les criers dornavent de tout ce, que je serai. Hoc autem verbum necessitatis, extrudere, hîc valet, quasi ex officina vel foro venditas citò, ut viles, emittere, & aliud exportare. Idem videtur exprime verbum, distrahere, proprium J. C. quo vtitur Suet. in Vespasi. c. 16. negotiaciones quoque vel privato pudendas pro palam exercuit coemendo quedam vi pluris postea distraheret, quod extrudendi verbum Donat. in Heeyr. Act. 1. Sc. 2. v. 98.

Eo amantem invitum Iamphil.] Extrudit pater: sic explicat vis verbi demonstrat Pamphilum invitum excessisse. Nam propriè τὸ extrudere dicitur, qui manibus expellit. quod facillè perspicias ex Epist. 11. ad Brutū, ego autem quum ad me Ciceronis (si ἦ) abs te discessu scripssiss, statim extrusi tabellarios, literasque ad Ciceronem: vt etiam si in Italiam venisset, ad te rediret, sed hîc translatione vsus est, vt ostenderet tantum impotunitatis verbis sensu fuisse, quantum impulsio manu efficere potuisset. Huic autem verbo sic opponitur intendere vt Græcum εἰσάθειν, introvellere, τὸ ἐξάθειν, expellere & ἐισβάλλειν τὸ ἐκβάλλειν, injicere & ejicere. Alteram tamen lectionem, quæ habet excludere non planè rejicio.

Res nulla.] Id est, nihil me cogit nullaque necessitate premor ad hujus venditionem, vel nullum æs alienum vrget me. Hac professione adimit emtori spem pretij minoris.

Meosum.] Sum equidem in re tenui, nemini tamen sum aratus.

Mangoni.] Siquis me roget, quid sit mango, possum e c. 12. l. 5. Fab. Qu int. respondere, illum esse negotiatorem manciorum, qui formæ puerorum certis pharmacis & medicamentis quibusdam lenocinatur, vt qui renouant & interpolant alias merces, Gall. qui donnent grace & lustre a leurs marchandises. Nam si mancipia fuerint robusta, lacertosa, barbata & reliquis naturæ dotibus proprijs masculorum prædita, ea curant statim alienanda & immutanda, vel excisâ virilitate vel fucato colore, vel flatulentâ saginâ vel mollitie, alijs denique artibus. Quod ad rationem hujus vocis mango, quidam putant ab agendo manu illam esse nominatam: sed alij deflectunt πικρὸν τὸ μάγγανον, quod inter cætera sonat pharmacum, præstigijs & fallacias quæ posterior notatio propius accedit ad veriloquium. Suet. tamen scribit in Domit. cap. 7. inter hujus instituta, castrationem manciorum marium vetitam & pretia spadonum, qui residu erant apud mangones, moderata fuisse: qui Græcè ex eadem origine dicuntur μαγγανιδῶν, vt verbum μαγγανδῆν, vti pharmacis, prestigijs & fallacijs: quemadmodum a Latino fit mangonizo pro aliquid orno & polio: ut carius vendatur, quo Plinius vtitur l. 22. c. 1. item l. 3. c. 10. Galenus solet mangones τῶ

ἀνδραποδοκαπίλους & aliquando concisē ἀνδρακαπίλους nominare, & Suides σωματεμπορος, μεταβολείς, venalitiarios, qui distinguuntur a Lenonibus: hi enim pueros, puellas & mulieres venditabant, vt essent emtoribus ministri tantū explenda libidinis, & hi lenones vocabantur: qui verō habebant pueros, seruos, Eunuchos, aliōsque homines alterius ministerij gratiā venales, māngones, nominabantur, ut iam dictum est: quos Galenus scribit solitos sic reddere suas merces vendibiliores: facies puerorum succo pitissanae, farinā fabaceā, aliquando nitro abluēbant, vnde lucidiores fiebant, nates macilentorum virgis caedebant & picabant, vt paullō habitiores & crassiores evaderent, costas puellarum constringebant fascijs, vt pectora fierent ampliora & coxae altiores & latiores ad ipsarum decorem: marib. depilatas curabant genas, quō viderentur & iuniores & formosiores. Plura multis in locis Galeni vide & l. 2. c. 8. Vitruvij.

Hoc faceret.] I. venderet talem puerum tam vili. Quidam tamen referunt hoc ad demonstrationem vitiōrum quod mihi minimē probatur.

Non temere.] I. non sine magna causa quis hanc mercem a me tali pretio consequeretur. Gal. *Il n'a marchand qui vous fist si bon marché, & il n'a aussi acheteur, qui l'eust de moi pour le pris, s'il n'a avoit grande occasion.* Fecit autem lex redhibitionis, vt ita explicarem, quam tamen videtur mango *ἀπὸ τῆς μειώσεως* eludere in elevanda cessationis nomine fuga: quia cessare, ἀρῆσθαι, otiosum esse, putatur levius delictum servi, quā fugere, & ita conjungit Cic. 3. de nat. Deo. *Cur tam multos Deos nihil agere & cessare patitur?* Nam fugere absolutē positum valet jugum servitutis a cervice detrectare & dejicere, Græcè *ἀρῆσθαι τὴν δεσποτείαν* averfari dominatum herilem: id propriē dicitur *ἀρῆσθαι* & hinc *ἀρῆσθαι*. vnde fugitivus, qui illud dejicit, turpiter notabitur, & postea comprehensus & loro vincus, & suspensus etrabe flagris a domino vrebatur. Pendebat autem hoc lorum vel habena semper e laqueari domus, vt servi detererentur a fuga & furtis. Cic. præterea meminī hujus edicti Aedilium de venditione mancipiorum. 5. de Off. ut meminimus Satyr. 3. l. 2. quum ostendit originem Juriscivilis. *Nec vero in prædiis solum jus civile ductum a natura malitiam fraudemque vindicat: sed etiam in mancipiorum venditione omnis fraus venditoris excluditur. Qui enim scire debuit de sanitate, de fuga, de furtis, præstat edicto Aedilium: atque paullō post inquisitione minutarum rogatiuncularum addit in mancipio vendendo dicendane vitia, non ea, quæ nisi dixeris, redhibeatur mancipium Jure civili, id est recipiatur a venditore: & pretium ab emptore quia dolo malo facta est venditio, quum aliud est actum, aliud simulatum.* Formula edicti a Paulo J. C. memoratur.

In scalis.] I. sub scalis, & semel ab didit se sub gradus. Hæc syntaxis est elevatio fugæ, pro, fugit veritus, ne loris viretur. Sed inter supplicia corporis Callistratus hæc recenset L. 7. de pœnis, *fustium admonitionem, flagellorum castigationem, vinculorum verberationem*: quam pro hoc postremo Suet. dicit in Calig. c. 27. de crudelitate hujus: *curatorem munerum ac venationum per continuos dies in conspectu suo catenis verberatum nō prius occidit, quā offensus putrefacti cerebri odore.*

Metuens.] Hæc est rectio τῷ metuens e participio in nomen migrantis. ut Grammatici loquuntur. Sic Cic. pro domo sua, *metuens legum & judiciorum* & Virgil. 5. Aeneid. *metuensq; pericli.*

Des nummos.] I. numeres pretium jam indicatum, si nōn metuis istam pueri vnicam fugam, quam excepi, nec præstare ob id statui. Ille mango meo iudicio poterit

accipere octo millia nummum sine metu pœnæ redhibitionis, cui videtur satis fecisse.

Prudens.] I. tu, o Flore, legitime admonitus es de meis vitijs, ideo nullam eorum tibi culpam præstare debeo.

Et lite.] I. diu me detinens in lite injusta, vel diu mecum litigas iniquè.

Officiis mancum.] Mancus propriē dicitur quasi manibus cassus & privatus, quem Græci vocant τὸν ἀχρηστὸν ἢ πηχὸν χεῖρῶν: sed hoc latius patet: nam & πηχὸς τῶν γούναων ἢ ὀμμάτων, *marulatus membris & oculis & aliis quibuslibet,* qualis syntaxis est huic voci Latine & vix alibi apud Latinos reperitur.

Jurgare.] Devi & etymo hujus verbi repetes notas Grammaticas e Satyra 2. subfin.

Quid profeci.] *Ἄντιποροῦ* sit: nihil tibi indicando & prænunciando segnitiam & imbecillitatem meam promovi, quum audeas labefactare & corrumpere jus meū. Ita sumitur in Cic. Orat. *fidem alicujus attentare: Gall. tasher a corrompre la loiaute d'antrui.*

Facientia.] Sic Epist. proximā dixit.

Et sapit, & mecum facit, & Jove iudicat equis.

Est autem facere cum aliquo, ei favere & a partibus illius stare, quomodo etiam Cic. loquitur pro Quint. *facit cum hoc veritas,* & l. 6. ad Att. Epist. 119. *cum Casare facit Lentulus consul:* quod etiam idem dicit. l. 1. de Invent. *commune est quod nihilo magis ab adversariis, quā a nobis facit.* Gall. *qui ne fait pas plus pour nos ennemis que pour nous.* quod vulgè dicitur. pro Casare: pro hoc quod

Græci videntur reddere, *μετὰ τῶν ἐναντιῶν ἰσῶν, cum aliquo idem sentire & ab ipsius partibus stare.* His opponitur quod Cicero dicit pro Quintio, *Quæ res in civitate duæ plurimum pollunt, eæ contra nos ambæ faciunt in hoc tempore, summa gratia & eloquentia,* id est, nobis adversantur. obiter hic observabit Lector, vt Cicero minimè dixerit explanationis gratiā more quorundam partum Latine loquentium, *duæ res faciunt contra nos,* nempe vel

scilicet gratia & eloquentiæ

Querere.] Admonimus jam locis aliquot de syntaxi hujus verbi, queror injuriam & de injuria. Sed addo loco præpositionis (*de*) alteram (*super*) cum sexto casu poni Quemadmodum loquitur Virg. in fine 4. Georg.

Hæc super arborum cultu pecorumq; canebam,

Et super arboribus. i.

Hæc scripsi de cultu terræ pecorum, & arborum. Item Cic. 16. ad Attic. *hæc super rescribam ad te Rhegio,* pro, de hac re. sic Græcè *ὅπερ παρ' ὧν νόσων γὰρ ταῦτ' ἐκχυρῶσθαι. i. propter, non potuit fieri, ut de omnibus morbis scribere poterit.* Hic tamen posset etiam sumi pro præter hæc, vel ultra hoc, vel ad hoc, quod Græcè dicitur *παρὰ τὸ ὅτι, ἢ πρὸς τὰ ὅτι.*

Mittam.] Sententia est: tu Flore, quereris de me, quod dum ad te non mitto carmina, quæ expectas, videar tibi mendax esse, nec promissis manere.

Expectata.] I. desiderata: ita Donat. in Prolog. Hecy. interpretatur, *Funabuli eodem accessit expectatio, desiderium,* quod illustrat Virgilij loco, *Expectate, venis* id est desiderate. In Adelpis tamē Act. 1. Sc. 2. *ubi te expectatum eiecisset foras,* exponit odiosum: ibiq; distinguit *expectare a sperare,* quod illud fiat ante diē: hoc ad diē: vnde perspicitur a vidiōr, qui expectat, quā ille, qui sperat.

Collecta viatica.] Viaticum definitur provisio rerum ad viam conficiendam necessariarum, & viæ auxilium, vt loquitur Virgil. quod Græci τὸ ἐφόδιον. Sic vtrique vox vtrique linguæ vtitata est pro quolibet adminiculo & adjumento ad quidvis conficiendum, vt Plut. 7. Symp. *μὴ μόνον τῷ σῆν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀποδηήσαντος ἐφόδιον εἴη, ut sit non modo adjumentum ad vivendum, sed etiam ad moriendum,* sic videtur hoc loco accipiendum. De hoc autem

autem

autem Luculli bello contra Mithridatem Pontiregem lege Plutarchum in ipsius vita. Hic L. Lucullus dicitur Nicolao apud Athen. l. 6. *τεφφης κερως εστρωτης primus deliciarum, et luxus Romae auctor*, quem ex Asia post Mithridaticum bellum iam affectum reportavit Romam: de quo fuit Epist. 6. l. 1. ad ver. *Ne fueris hic tu. Chlamydes Lucullus*, & Satyra. 3. l. 2. ad ver. *Nunc age luxuriam, &c.*

Multis ærumnis.] Ingenti labore conquisita & congesta fuerant illæ militis sarcinæ e variis spoliis hostium. Festus dicitur ærumnam bifariam, vel ab ærumnulis, quas e Plauto dicit esse furcillas, quibus religatas sarcinas viatores gerebant: vel ἀπο τῶ ἀρῆων, a tollendo, vel potius ab ejus participio pass. ἀρῆμενα, ærumena, & contractè ærumna. Definitur autem a Cic. l. 4. Tusc. & 2. de Finibus, *agritudo laboriosa, & a Felto, labor onerosus*, qui nec vitari, nec declinari potest, nec debet. ut ibidem Cic. cum de omnibus gentibus mereris, cum opem indigentibus salutemq; ferres, vel Herculis perpeti labores viderere, sic enim majores nostri, labores non fugiendos tristissimo verbo, ærumnas etiam in Deo nominarunt. Tales ærumnæ exercuerunt variè D. Paullum Apostolum, ut est Epist. 2. ad Corinth. c. 11. ubi Græcè ἐκτόποι καὶ μόχοι vocantur.

Stertit.] De hoc verbo dictum est Sat. 3. l. 1. *Ad assen.*] Quid perdere ad assen, disce ex hoc, redigi ad assen Sat. 1. l. 1.

Post hoc.] 1. post amissas sarcinas & res suas ab hoste surreptas, acrior in eum fuit. *Dejecit.*] Ellipsis de vel ex, non autem a vel ab, ut e fine orationis pro A. Cæcinnâ cognoscitur: *si quis mihi præsto fuerit cum armatis hominibus extra meum fundum, & me intro prohibuerit, non ex eo, sed ab eo loco me dejecerunt.* Dejecit igitur hic miles præfidarios milites Mithridatis ex arce bene munita & opulenta.

Summè munito.] I. fossis maximè septo, mœnibus clauso, custodiis ac vigiliis defenso, quod Græcè dicitur ὅς περ τῆς ἑτάρας δυνάμειος καὶ δυναθῆαις πᾶν ἀνέδει τοῦ στρατιώτου κλέος, id est, *qui locus adeo captus et expugnatus difficilis, valde auget gloriam militis oppugnantis.* Sic Cic. dicit *summè miser, summè officiosus.*

Clarus.] I. hac expugnatione arcis fortiter factâ, miles nobilitatus & honestis præmiis ornatus est, ac præterea viginti milia sestertium nummum accepit, id est, quingentos coronatos, æstimatione Budæi. Aristot. l. 1. Rhetor. de fortitudine differens, scribit, præcis temporibus, καὶ ἐπ' ὅσους τὰ ἀθλα πικρὰ καὶ ἀπυρρὸν virtutis præmium fuisse honorem, cui rei testimonio est illa exclamatio Plinii: *Omnes æternos, qui tanta opera honore solo donaverunt? sed corruptis jam moribus ac disciplinâ depravatâ miles non contentus fuit coronis purisq; hastis: quod hic locus indicat, Accipit et bis dena, &c.* citatus ibidem, 1. Rhet. a Petro Victorio pererudito interprete. Hic (super) absolute positum valet amplius vel præter illa dona honorifica πῶς τούτοις ἐπὶ τούτοις, ut pro Q. Roscio, satis superq; habere.

Sub hoc tempore.] Hæc quidem temporis circumstantia notat propinquitatem rei instantis, vel pauld antecedentem, vel non multo post consequentem, quæ distinguitur vi rei narratæ, ut hic, non multum ab expugnatione hujus arcis Prætor voluit castellum quoddam excidere & evertere, quod Græcè dicitur ἐκπέτειν καὶ καθαιρεῖν τὸ ἐπιτείχιμα, locum unitum excidere ac evertere. Est autem castellum ὑποαισίων diminutione factum a castro.

Nescio quod.] Est huic Poetæ per familiare hoc genus loquendi Ode 24. l. 8. ad finem.

Curtæ nescio quid semper abest rei.
Sat. 9. l. 1. ter, *nescio, quid medians nugarum*: vide ibidem reliqua, quæ mihi videntur omnia explicanda, ut Donatus interpretatur Act. 1. Sc. 2. Hecy. v. 111. *dicere causam tunc, nescio quam*, id est, quæ nullius sit momenti, aut certè per exigui per contemtionem.

Adere mentem.] Hoc videtur posse per illa conjuncta Cic. Catilinariâ 3. *Dus ego immortalibus ducibus hanc mentem, Quirite, voluntatemq; suscepiliberande Republice maximis periculis*, explicari: aut per hæc, facere majores animos & exacuere in irruptionem, excitare & ad invadendum castellum inflammare.

Prætor.] Festus scribit initio Prætores fuisse, qui suâ ætate Consules erant, & bella administrabant undè prætoris porta in castris, per quam ad Prætorium, quod prætoris tentorium est, itur. Jus etiam dicebant, ut ex prima illorum creatione intelligitur apud Liv. lib. 5. ubi vox videtur subindicare deflexa a præse. Varro tamen a præire, quod jure dicendo & exercitu ducendo populis præiret, ut Cic. 3. de Leg. confirmat statim initio: quanquam verba ipsius videntur γεννώτερον quid complecti, quàm verbum præ se ferre: *videtis igitur ait, magistratus hanc esse vim, ut præsit, præscribatq; rella & utilia & conjuncta cum legibus: ut enim magistratibus leges, ita populo, præsent magistratus.* Reliqua ibidem potest lector videre & judicare. Dionysius porro Lambinus in illo Plauti versu in Epidico: *TH. jus dicis. EP. me decet. TH. jam tu autem prætoriam geris?* prætorè intelligi tradit qui Græcis ἀρχων dicitur.

I bone.] I. fortis ac strenue miles, quod te tua fortitudo invitat, invade fortissimè in arcem omine secundo, rerum bellicarum non insolitus.

Post hæc.] 1. postquam præsidium regis dejecit, arcem expugnavit, rem denique præclaram fecit miles, prudens & bene consultus fuit, responditque prætori aliud invadere jubenti: *illuc mitte alium, omnibus fortunis eversum, aut criminibus obrutum.* Plutarch initio Pelopidæ memorat quendam Antigoni militem non dissimiliter huic Luculli mutatum. Ille namque, quum se cognosceret esse valetudinis deploratæ, nullum non vitæ periculū subibat p̄ imperatore suo, cujus temerariæ ac projectæ audaciæ admiratione rex captus, mandavit Medicis ac Chirurgis suis, ut omni studio, diligentiâ & ratione in sanationem illius incumberent. sed ubi sanitas ei fuit restituta, in nullum capitis discrimen adduci ullis postea præmiis potuit. Vide locum. Luculli autem pleonexia sæpè graves seditiones & querelas suorum militum in exercitu concitabat, sicut Plutarchus in ipsius vita scribit, cujus loci interpretationem solum subijciam brevitatatis gratiâ: *Lucullus nihil non per milites suos indignè tulit, singulos per tentoria velut ambitos rogando cum submissione & lacrymis, manusq; prensatione quorundam, qui illas rejiciebant, & vacuus objectabant Zonas, illumq; solum jubebant pugnare cum hostibus, a quibus ipse solus sciret locupletari.*

Catus.] De hac voce dictum fuit 10. l. 1.

Zonam.] Hæc vox est origine Græca, παρὰ κοινῶν a cingendo dicta, quæ communiter utuntur Oratores & Poetæ. Ex hoc autem loco perspicitur, quemadmodum viatores ætatis aureæ soliti sint suspendere crumenas suas de zonis & in illis nummos inclusos gestare, sicut de Vitellio Suetonius scribit in ipsius vita c. 16. *Zonâ se aureorum plenâ circumdedit.* quod etiam ex Eliano liquet, τὴν ζώνην τῆ χειρὸς ἢν ἐπιήγατο ὁ ζῆνθ, ὁ παρὰ δὲ εἰς ἐπέδουτο, id est, *Campo observavit, an hospes secum portaret zonam aureo gravem.* E 6. quoque c. Marci Evangelistæ idem apparet, ubi Christus vetuit duodecim gestare in zonis æs, καὶ παρήειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴ εἶν ἄρατοι εἰς ὄδον, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον

μόνον μὴ πῆσαι, μὴ ἀστυ, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, id est, ipsis inter-
 ter dixit, ne quid in via secum adportarent prater scipio-
 nem, neque peram, neque panem, neque in zona pecuniam.
 Idem testatur Agel in fine c. 12. l. 15. ex oratione quadam
 Tiber. Grachi ad populum: *Itaque, inquit, Quirites, quum*
Romā profectus sum, zonas, quas argenti plenas extuli, eas ex
provincia Sardinia inanes retuli: alii contra amphoras vi-
ni, quas vini plenas, eas argento plenas domum reportarunt.
 Idem Plutarchus in vita Gracchorum, ubi τὸ βαλλάντιον
 legitur pro marsupio & crumena παρὰ τὸ βαλεῖν: quod il-
 luc mittitur vel inde emittitur pecunia & argentum, unde
 ἀποτέμνεν τὸ βαλλάντιον, vel uno verbo βαλλάντιον, τομῆν & βα-
 λάντιον, quod recentiones Latini etiam conjunctim
 reddiderunt, crumenifeca, ut Galli, *courpe bourse*. Cru-
 menam autem, seu cruminam, ut hoc obiter moneam, 15
 παρὰ τὸ κρῦμναι a pendendo dictam: non est quod cuiquam
 sit dubium, ut enim a Nonio definitur, follicullus est aut
 sacculus e brachio de pendens. Attamen collo potius
 quam brachii appensam crumenam dixerim, quippe
 quum Epidicus apud Plautum a patre Strathippoclis in
 collo crumenam sibi collocatam, & Strabax apud eundem
 in Traculento alium quendam sibi obviam factam cru-
 menam de collo traxisse, dicat.

Roma nutriti. Pro hoc Virg. dicit in fin. 4. Georg.
Illo Virgilium me tempore dulcis alebat
Parthenope studis florentem ignobilis otii

Hanc autem nutritionem & institutionem memoravit:
 Sat. 6. l. 1. ad hunc locum.

Sed puerum est ausus Romam portare.

Doceri quantum A. h. lles. Contigit discere poema
 Homeri de ira Pelidae Achilles contra Gracos, & præcipue
 adversus Agamemnonem, id est, Iliada. Sed postquam
 adolevit, Romam se Athenas contulit percipiendæ Philo-
 sophiæ gratiæ maximeque ethiciæ, id est, doctrinæ de vita
 & moribus. ubi Peripateticos in Lycæo & Platonicos in
 Academia disputantes audivit de virtutibus ac vitiis. Præ-
 terea de rerum veritate κατ' ἐποχὴν τοῦ ὁμολογεῖν, cum reten-
 tione assensionis, de quo lege libros Cic. Academicos & 3. de
 Orat. quorum ex ætate distincte tres familiæ Philospho-
 rum, ut apparet ex initio historiæ de vita Bruti apud Plutar-
 χον, διαρρηχτός δὲ ἐπαυδῶναι πρὸς τοὺς ἀπὸ Πλάτωνος τὴν γέναι καὶ
 μέσση λεγομένην Ἀκαδημία, & πάλιν παρὰ τὸ μὴ εἶναι τῆς πα-
 λαιάς, id est, *Studiosè colebat Platonicos, novam & mediam*
Academiā, ut ajunt, non ad modum approbans, veteri ad-
dictus erat. Definitur autem Academia a Diogene Laer-
 tio in vita Platonis, locus in suburbis Athenarum pul-
 cerrimis plantis confitus, fortium virorum monumentis
 ornatis, & ab Academo heroe sic dictus & consecratus.
 Quidam tamen volunt eundem invenisse hoc nomen ab
 Echedemo, unde Echedemia. Ibi fuit gymnasium Acade-
 micorum, de quo vide Plutarchum in Theseo & Sylla,
 Aristophanem in Nubibus. Non alienum erit commemo-
 rare, quod Plin. scribit l. 31. c. 2. de Cicerone, qui voluit in
 Italia referre similitudinem Academiae Atticæ: *digna me-*
moratu, ait, villa est ab Averno lacu Puteolos tendentibus
imposita litori, celebrata porticu ac nemore, quam & voca-
bat M. Cicero Academiā ab exemplo Athenarum compo-
sitis v. luminibus ejusdem nominis: in qua & monumentum
sibi instauraverat, ceu (pro, quasi) verò non & in toto terra-
rum orbe fecisset: vide ibidem de castichon Laureæ Tullii,
 qui fuit e libertis ejus, eodem pertinens.

Dignoscere. Pro quo Cic. dignoscere rectum a pra-
 vò, id est, virtutem a vitio distinguere.

Tempora. I. bella civilia Romanorum e gratis exer-
 citationibus & studiis Academicis me amoverant. Ita
 Cic. l. 1. ad Attic. Epist. 9. *Totum (sermonem) investiga, co-*
gnosce, perspicice nebulonem illum: si quo pacto potes, ex illis

locis amove: unde puto τὸ amovere retinendum: nec τὸ ἐ-
 movere ejus vice repònendum.

Rodem belli. Ex hac syntaxi quidam arripuerunt oc-
 casionem interpretandi titonem & noyom: quem νεω-
 λεύων Græci vocant militem: quem quum τὸν ῥόδον potest
 designare, & Poetæ viam munite ad gratiam Augusti sibi
 innocenti conciliandam, qui non consultò atrna sumse-
 rit contra Cæsarem: ego tamen malo explicare τὸ ἀστὴν
 belli civilis, id est, tempestas & tumultus civilium discor-
 diarum eduxit me ex illo celebri gymnasio disciplinæ
 militaris imperitum: non improbo tamen superiorem
 interpretationem. Eodem quoque me familiaritas Bruti
 & similitudo studiorum inter utrumque vocavit. Quam
 verò Brutus fuerit studiosus Academiae, patet ex ipsius
 vitâ apud Plutarchum, ut modò citatum est.

In arma. I. in exercitum ad partes Bruti tuendas, vi-
 ribus tamen Augusti impares. Tantum enim Brutus A-
 chaiam & Athenas tenebat. De Philippis dictum Od. 7.
 lib. 2.

Unde. I. ex quo Bruti exercitu partim caeso, partim
 fuso abii nudatus armis & nummis, postque bonis pater-
 nis everlus proscriptione.

Simul primum. Valet idem, quod, ut primum, quum
 primum simul atque. statim uti & similia: pro quo Demò-
 sthenes dicit, ἀμα ἀντιόκειν π, simul atque aud. v. m. us ali-
 quid.

Humilem. Hoc epithetum modò ad corpus refer-
 tur. Virg. 12. Aeneid. ad fin.

Ille humilis, supplexq; oculos, dextramq; precantem,
Pratendens.

modò ad animi demissionem. Terent. Hecy. Act. 3. Sc. 3.
omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atq; humiles si-
mus. Gall. *Scelon que les affaires se portent, nous prenons, on*
perdons cœneur. τὸ δὲ τὰς αἰσῶν utroque etiam refertur e-
 jusdem cum Latino notionis: utriq; horum hæc oppo-
 nuntur *sublimis* & ὑψηλὸς & ὑψηλὸς sancta reperimur.

Laris. De Iare dictum est Od. 12. l. 1.

Paupertas. Sic loquitur Terent. in Phor. Act. 5. Sc. 1.
 v. 6. *Quod ut facerem, egestas me impulit* & Martialis o
quantum cogit egesta! cuius vim habes probè declaratum
 Ode 1. 4. l. 3. adversus tres quorum primus sic incipit.

Magnam pauperis opprob. Similis est phrasis causæ
 violentæ apud Ciceronem astringi, premi & constringi
 necessitate.

Sed quod. Syntaxis verborum est aliquantum impli-
 cata, ideo sic explicanda videtur: sed ni putem melius esse
 dormire, quam scribere versus, quæ cicuta poterunt un-
 quam satis expurgare me habentem, quod non desit, id
 est, nisi malim, quum benignè utor presentibus, in sene-
 ctute quiescere, quam laborare, insanabili certè morbo a-
 nimi conflictarer: ad ejus profectò sanationem tota An-
 ticyra non satis valeret: qui ita interpretantur de hellebo-
 ro, sensum quidem loci pulchrè videntur callere. Nam hel-
 leborus, uti Sat. 3. l. 2. monuimus, præsentissimam facit
 medicinam phreneticis & insanientibus: ἀλλὰ τὸ κόνειον
 οὐκ ἔχει δύναμιν καθαρίσθην ἀλλὰ πάλιν αὐ αἰετῆρην, ut dictum
 est Sat. 1. l. 2. *Cicuta non est prædita facultate expurgandi,*
sed plane necandi exstinguendo nativum calorem & sangui-
nem in grumos cogendo. Itaque hæc vox videtur omnino
 aliena huic loco & Lambinus prudenter idcirco Sicyiam
 excogitasse & reposuisse, dum aliquid melius sapientia
 temporis indicaret: quidam tamen malunt retinere cicu-
 tam, vel propter auctoritatem Avicennæ, qui hellebo-
 rum appellat cicutam alii καταχρηστικῶς de hac illum intel-
 ligunt. Est autem σικυτὴ ἢ σικυτὴ idè, quod καλοῦνθ' ἢ καλοῦνθ' ἢ
 ἢ καλοῦνθ' ἢ καλοῦνθ', cucurbita Gall. Gal. *courge*, de qua vide Diosc.
 l. 1. c. 162. & Plin. l. 20. c. 3. e cuius fructus figura nomen in-
 venit

venit το ὄργανον ἰατρικὸν πρὸς τὰ πολλὰ χεῖρῶν instrumentum medicum ad multa accommodatum, quod Latini cucurbitam vocant, ut Juvenalis Sat. 14.

Jamdudum caput hoc ventosa cucurbita querit.

Galli hujus epitheto contenti, ventose nominant. Sed Celsus lib. 2. cap. 11. ὑποκειμένης cucurbitulam dicit, cujus facit duo genera, alii plura. e vitro, cornu, ære & aliaductili materia, eaque formæ diversa, vel depressioris, vel altioris, vel labri plani, vel resimi, vel oris obtusi, vel acuti, ejus autem vires, quum flamma intus inclusa fit, ostendit Galen^o in libro de cucurbitulis: idē de antiqua medicina, ἀνάται, ἢ σκῆα ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἔλκεν, idem σκῆαν μέγιστην ὑπὸ τοῦς πλοῦς ἀεσβεβδίων cucurbitam maximā sub mammis applicans. Sed apertius locus Plutar. in lib. de curiositate, αἰ σκῆαν τὸ χεῖριστον τῆς σαρκὸς ἔκυσαν, id est, Cucurbitæ pessimum quemque vel humorum vel statum de carne detrahunt, ἀλλοὶ τὴν τῆς σκῆας σκῆαν ἀεσβεβδίων κέρκων id est, declarat fructum cucurbitule carni applicatæ. Paul. quoque Agineta l. 6. πρὸς σκῆας docet, cucurbitulas ex ære factas vitreis anteponendas: quod sanguini evocando aptiores sint, & quod majorem flammam sustineant. Contra vitreæ facili frangantur. Sed hæc satis ad intelligentiam loci.

Singula.] I. res singulas exedit ætas, Ovid. etiam.

Fomam populabitur ætas.

Itaque tempus vetustum. o. Metam. dicitur edax rerum, & durissimum quicquid consumit, unde τῆς καὶ ἀέτης οὐ πάλυς χεῖρ, putrefaciet etiam saxum temporis diuturnitas, vel invitā hominum prudentiā: ideoque Poeta apte tribus uctur verbis ad vim temporis notandam, prædandi, eripiendi & extorquendi.

Anni cunctis.] I. abeuntes, & fluentes more fluentis aquæ, quos flebiliter queritur Ode. 14. l. 2.

Eheu fugaces Postume, postume, labuntur anni.

Tendunt. De hac syntaxi fuit Epist. 10. l. 1. ad vers.

Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum.

Poemata.] Non me pigebit hujus vocis notationem adscribere propter rudes & ignaros linguæ Græcæ: illa verò deflebitur πρὸς τὸ πρῶτον, ut poësis πρὸς τὸ πρῶτον, Poeta, πρὸς τὸ πρῶτον, rejecta e singulis subjunctivâ diphthongi & incremento, quæ significatione respondent Latinis, effecto, effectiōni & effectori: nec minus jam illæ voces Græcæ sunt usu Latinorum tritæ, quàm hæc domesticæ. Etsi verò Nonius Grammaticus non nihil a nobis discrepat in distinctione utriusque vocis, poematis & poësis, videbitur tamen propius intuenti nobiscum sentire.

Quid faciam vis?] Adhuc Poetæ duo impedimenta fuerunt scriptioni, mediocris status rei familiaris, quo facili corētus bene vivit, quem minimè curat scribendo facere auctiorem, ætate i. s. ius jam multum præcipitatâ. Tertium est, de quo videtur consulere Florum in difficili varietate humanarum voluntatum, quarum aliis alia placent. Hoc videtur depromptum ex εἰς ἡ οὐ μ. π. ἀρ. 15. Γ. Pind.

τεράτων δ' ἐν ἀνθρώποις ἴσον ἔσεται ἔδεν.

delectabile autem inter homines æqualiter nihil fuerit.

τετρασὶν ὁμοίως ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τέρπονται

ἀπαντες ἀλλ' οὐ γὰρ ἄλλο περιφέρει. i.

non isdem omnes rebus æqualiter delectantur.

alii enim aliud pluri facit.

hæc autem sententiâ fuit a Pindaro apposita, ut ostenderet tribus Trojæ conditoribus, Neptuno, Apollini, Aeaco diversa placuisse loca, primo Isthmum secundo Istrum, tertio Aginam. cur hoc troges: quia non omnibus idē delectabile solēt esse, trahit sua quemque voluptas.

Carmine.] Hæc versuum varietates explicatæ sunt Sat. 10. l. 1.

Polio regum

Facta canit pede ter percusso: forte epus acer, Ut nemo, Varius: ductu molle atq. facetum Virgilio annuerunt gaudentes rura Camæna.

Bionis.] Bona pars interpretum intelligit versus Comicos a Bione Aristophanis patre: sed quum Laertius memorat in vita Bionis Borystenitæ decem Biones & tertium hunc numerat, nullam prorsus mentionem Aristophanis facit. Vis autem maledicendi Socrati bene huic cum illo convenit: uterque enim acer & acerbus in eum fuit morfu canino.

Renuis tu, quod jubet alter.] Idem hæc sonant, quod hæc verè contradictoria: non vis, quod alter vult, quem admodum annotavimus sumi τὸ jubere Epist. 10. ad Fulcum Aristium.

Sponsiam.] De hoc verbo vide Sat. 3. l. 1. & 6. il. 2.

Hic auditum.] Habebatur tum Horatius alter Aristarchus, criticus & Judex aliorum scriptorum: sicut jam Epist. 19. dictum fuit.

Non ego nobilium scriptorum auditor & ultor.

Hoc autem fuisse in more positum antiquis: ut, siquid illi scripsissent, amicos & doctiores ad cœnam convocarent, qui judicium suum scripto interponerent, ut apparet ex epigrammate Catulli ad suum fundum.

Nam Sextianus dum volo esse conviva;

Orationem in Alrium petitorum

Plenam veneni est pestilentie legit:

Hic me grævedo frigida & frequens tussis

Quæssavit.

Perpicuum certe est tam ex his, auditionem scriptorum novorum longè gravissimam & molestissimam Criticis olim fuisse, quàm ex Sat. 3. l. 2. ubi historia cujusdam Drusonis a dio talis auditionis notatur, quàm etiam e Sat. 1. Juvenalis statim initio.

Semper ego auditor tantum, nunquamne reponam?

idem scribit Satyr. 3. magis horrendum fuisse Romæ olim audire Augusto recitantes mense Poetas, quàm in locis desertis habitare. Ad hujusmodi autem poematum cantationem & auditionem fuit gymnasium olim Athenis destinatum Poetis quod ἀείδιον vocabant: Siquid tale fuerit Romæ nondum comperi. Ed carmina deferbantur probanda prius quàm theatro proponeretur spectanda in certaminibus Musicis

Colle.) Collis Quirinus est in opposita Urbis parte, & a Curetibus, vel a Quirino nominatur. Aventinus autem mons situs est ad Tiberim in ultima Urbis parte & ab avibus vel ab Aventino rege Albano nomen invenit. Inter utrumque montem hæc sunt interjecta, forum Romanum, templum Jovis Feretrii, Capitolium, Palatium.

Visendus.) I. visitandus, a quo equidem non abhorreo, quum ipsius primigenio Plantus & Cic. 5. de Fin. utantur: quod a viso, visus ἐνερτυνικὸς ἢ παθνικὸς usurpatur. Cicero pro lege Manilia, eam quoque rem pop. Rom. non modò vidit, sed etiam omni studio visendam putavit.

Intervalla.) Hæc vox ad formam τῶν intercolumnium & interlunium est conjuncta: illo utitur Cic. lib. 3. ad Q. Frat. & lib. 3. in Verr. hoc Poeta Od. 25. l. b. 1. Est autem propriè intervallum, verbum Castrensis munitionis, & spatium inter vallos, & stipites, e quibus fit vallum uti Epod. 9. annotatum fuit. Hinc sumitur τῶν πικρῶν διαστήματος, pro quovis interstitio tam loci, quàm temporis.

Humanè commoda.) Quidam interpretantur, more rerum humanarum, quarum commoditates non carerent suis incommoditatibus: quia illa intervalla quibusdam poterant esse commoda, aliis etiam incommoda. Nonnulli præterea explicant mediocriter magna, sed ego malo locum τῶν κομῶν intelligi, præsertim quum Poeta velit

velut ostendere meditandis versibus illa spatia minime convenire. Humanè autem & humaniter Cic. ab eadem origine deducit, ut postremâ Epistolâ dictum est de durè & duriter, sed usitatius priori solet uti: utrumque tamen æqualiter refertur ad illam animi facilitatem, modestiam & comitatem notandam, quâ nos præbemus omnibus faciles comes, vultu & verbis affabiles. Aliquid aliud videtur quibusdam significari in hoc exemplo Epist. iib. 7. ad famil. *te ipsum quidem docebo, quid sit humaniter vivere*, ubi vita intelligitur jucundè quidem & honestè agenda in studiis ac voluptatibus, sed quæ animos in hac relaxatione a virtute nullo modo sevocare possint. *humanitas* autem eventum malum & imbecillitatem notat, ut vereor, ne quid tibi accidat humanitas, id est, ne malum & infirmitas tibi accidat.

Puræ plateæ.] I vacuæ ab impedimentis, quo modo geminantur a Cicerone de Aurusp. responsis, *Nulla in hac urbe domus ab hac religionis suspitione tam vacua atque pura est*: & in hac significatione atque syntaxi usurpavit T. Liv. l. 1. ab Uibe, & extrinsecus puri aliquid ab humano pateret cultu: quod intelligitur de pomæriis vacuis relictis vel relinquendis. Sic ab eodem l. 24. campus purus & patens, & a Virg. l. 12. *Æneid.* dicitur. *Puræ* igitur plateæ sunt, quæ vacant offendiculis & obstaculis dicuntur etiam sumitur, ut in Theocriti Bacchis.

Ἐν καθαροῦ λεημῶνι κέμονι δουκοῦσιν βωμῶν.
in prato æquabili & plano exstruxerunt 12. aras. sic Homerus *Iliad.* κ.

*Τάφρον δ' ἐκ δαβαύτης ὀρυκτῶν ἐδρίσαντο. ἔνι καθαροῦ, vallum autem quum transissent defossam, confederunt in (loco) plano & vacuo & quasi ἐν χάραξ λεημομένῳ, loco æquato, polito & explanato, quemadmodum *Iliad.* δ. φ. dicitur, ἐπιπλῦσαι ἢ θάλασσα ἐποίησεν καθαρόν τὸ ἀγριαλόν quum mare exundat, facere lutus planum & æquabile & sine obstaculo. Vox autem platea defestitur ab adjectivo Græco πλατύς, cuius femininū est πλατέα, quod ita Græcè usurpatur ab solutè, ut in eo facilè intelligatur ὁδὸς, vel πύλην via vel porta, ut apparet e 14. ca. D. Luca *ἔξελθε ἰαχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας, ex celeriter in vicos & angiportus omnes*, hæc duo Polluci valent idem. Donat. in hunc locum *And. Act.* 4. Sc. 2.*

In hac habita esse platea dictum est Chrysidem.
scribit eadem formâ plateam donatam esse Latinitate, quâ Medeam & spondeum, quæ amiserunt in conversione subjunctionem vocalem. Græcè enim scribuntur & pronunciantur *πλατεία, Μινδεία, σπονδειός*, quamvis hic penultimam Poeta corripit, ut Epod.

Cur dira barbara minus Venena Medea valent?
quæ potest etiam extendi, ut idem ait. Dicitur quoq; platea Græcè *λαύρα* ὁδὸς, ὅτι δὲ αὐτῆς οἱ λαοὶ ῥέουσιν ὡς διὰ δημοσίας ὁδῶν, quod per plateam populus abunde fluat, quasi per viam popularem & publicam. Eadem ferè ratio est τῆς ἀγῆς ex Helychio *ἄγῃ τὸ ἀγεῖν τὰ γῆα, quod illac ducamus membra*, id est, iter faciamus, sed Suidas, ἀγῆς definit τὰς ἐπιμνηστικὰς ὁδούς, vias longas, quasi sine membris, hoc est, sine ulla flexibus: & an fractibus.

Calidus.] I. fervore studii instans operi & operis.
Gerulis. Geruli a Cicerone bajuli, Græcè οἱ βασιλῶνες, ἡμῶν ἡφες, φερτηνοί.

Redemptor.] De hac voce dictum est *Od.* 1. l. 3.
Machina.] Videtur hæc vox deflexa a Græcè μηχανή & defignitur artificium & adminiculum inventum ad quidvis efficiendum, de quo, ut de reliquis instrumentorum fabrilium generibus vide Vitruv. & Aristot. in Mechanicis. Illa igitur machinator quæ, id est, Gal. lire. trahit & admovet vel attollendo, vel advolvendo ingentia saxa & trabes. Serv. in hunc locum *6. Æn.*

Torquetq; sonantia saxa.

interpretatur de rapido Phlegetonte, qui trahit & revolvit saxa. Lignum autem dicitur a legendo.

Luliantur.] I. quum funus effertur per vicos & procedit magno comiratu hominum concelebratum, & huic vehicula & plaustra occurrunt, transitus ferè clauditur, nec, nisi aliis alii obnitantur, facilè aperitur. De hac autem voce *plaustra* dictum est *Sat.* 6. l. 1.

Hæc rabiosa canis.] Quantum impendat periculi hominibus a cane in rabiem acta, explicat *Diofcor.* l. 7. c. 2. τὸν περὶ τῶν λυσσοδύκων λόγον ἀεστὰ ἔα μὲν τῶν ἄλλων ἐπεὶ καὶ τὸ ζῶον πολλὸν τε καὶ συνήθες ἐστὶ καὶ συνεχῶς ἀλιεῖται τῇ λύσῃ ὁ κύων καὶ ἀπέλλοιται, καὶ δυσφύλακτον καθεστῆκε, καὶ ὁ ἀπ' αὐτοῦ κίνδυνος ἀπεργινητός ἐστιν, εἰ μὴ ποιοῖταις χρησάτο τῆς βοήθειας.

Ante alia instituumus sermonem habere de morsu a cane rabido: quia canis est animal valde copiosum & familiare, frequenterq; corripitur rabie & interit, & ab eo difficile cavetur. Atque adeo periculum ab ipso creatum homini non potest, nisi multis ille usus fuerit remediis, averti. Itaque Poeta non temerè posuit hoc obstaculum viæ, ut omnium gravissimum: cuius remedium, si quando quis mortuus fuerit, ab eodem auctore ibidem petet. Jactantur etiam canes aliis duobus morbis, anginâ & podagrâ, sed quantum sunt agrotanti molesti, non aliis infesti. Contra scribit *Aristot.* l. 8. *Histor. animal.* cap. 22. οἱ δὲ κύωνες κέμνισι νοσήμασι τρεῖσι νομάζονται δὲ ταῦτα, λύττα, κινάγχη, ποδάγρα.

Horum rabies inducit maniam: & quum momordcrit, morsu inflammantur rabie omnia, præter hominem. Tollit autem e medio hic morbus canes, & quicquid morsum fuerit a rabido, præter hominem. Qui hunc Aristotelis errorem excusant, nondum fuisse compertum dicunt tempore Aristotelis homines rabie necari. Sues autem torquentur his duobus præcipuis, tussi & anginâ, de quibus, ut de rabie canina, sic *Virg.* 3. *Georg.*

Hinc canibus blandis rabies venit, & quatit agros Tussi anhela sues & faucibus angit obesitas tumentibus.

Dictum est *Epist.* 2. l. 1. de sue ad verba, *amica lutosus*, & de voce *lutum* unde *lutosus*, Græcè πηλόδης καὶ τετραγώνος, cænosus. Pro hoc *Plutarch.* dicit libell. de *Socrat. Dem.* οὐδὲ ἀπαλλοῖσιν ἀδρόοι βορβόροι πέπλοι, sues occurrunt conferti *luto pleni.* Idem quoq; l. 4. *περὶ βλη. ε. συμ. ἂν δὲν ἄλλο βορβόρον χάρων ὄντω καὶ τοποῖσι παρῶς καὶ ἀκαθάρατος ὄρωμεν, nihil esse aliud videmus, quod æque gaudet cæno, locisq; sordidis ne impuris, hic explendum, atque sus videtur gaudere: cuius natura ibi plenius describitur. Donat. *Adel. Act.* 3. *Scen.* 2. ad verf.*

Ceteros ruerem, agerem. notat ruere propriè dici de suisibus, ut Georg. 3. vers. 255. Ipse ruit, dentesq; Sabellicus exacutus sus, ubi hic locus citatur & ruere definitur, toto corpore niti ad impellendum: quod hi faciunt, qui alios dare præcipites & prosternere volunt.

Chorus.] *Ovid.* 1. de *Trist.* excusat tribus argumentis suos versus impolitos & inelegantes quod ipsi nec lætitia, nec otium, nec securitas adessent.

Carmina proveniunt animo deducta sereno: Nubila sunt subitis tempora nostra malis.

Carmina secessum scribentis & otia querunt: Me more, me venti, me fera jactat hyems.

Carmibus metus omnis abest: ego perditus onsem Hæsurum jugulo jam puto jamq; meo.

Hæc quoq; quæ facio, judex mirabitur æquus, Scriptaq; cum venia qualiacunq; leget.

tot Cic. impedimentis scribit ad Q. Frat. *Epist.* 1. l. 3. se prohiberi a versibus faciendis ad verba: *Quod me de faciendis versibus rogas, incredula est, nisi frater quam ego a tem-*

poterit

pore & paullo post atq; minime te fugit, opus esse ad Poema
 qualem animi alacritate, quam plane mihi tempora eripi-
 unt. Hic, ut Epist. 4. ejusdem lib. tria videtur attingere,
 quae passim ab omnibus requirantur ad pangendum bo-
 num poema, *ἐν δεικασμῶν*, i. divinum asslatum & favorem, &
 osium, animi alacritatem: quae sunt apertius Epistolâ pre-
 cedenti nobis expressa, de versibus, quos tibi a me scribi
 vis, deest mihi quidem opera: quae non modo tempus, sed et-
 iam animum vacuum ab omni cura desiderat: sed abest et-
 iam *ἐν δεικασμῶν*, non enim sumus omnino sine cura venien-
 tis anni, et si sumus sine timore. Hæc Cic. de tempore: sed ad-
 di, quid de loco meditationi apto dicat Davus, in Andr.
 Act. 2. Sc. 4. Si. venit meditatatus aliunde: ex solo (i. deserto)
 loco orationem invenisse se quâ differat te, i. disturbet & in-
 diversum ferat, qui locus videtur Donato e Menandro
 depromptus, quum hoc de solitudine profert ex eo Comi-
 co: *εὐγενὴς εἰναι φασὶ τῶν ἐρημικῶν οἱ τὰς ὀφρῦς ἀπορτές*, i. in-
 ventricem esse ajunt solitudinem, qui supercilia tollunt, i.
 altis cogitationibus se dedunt.

Præterea de loco studiis deligendo tale proponit no-
 bis consilium Fab. Quintil. l. 10. c. 13. *Secretum at que li-
 berum arbitris locum, & quam altissimum silentium scri-
 bentibus maxime convenire nemo dubitaverit. Non tamen
 protinus audiendi, qui credunt aptissima in hoc nemora,
 sylvasq; quod illa cæli libertas, locorumq; amœnitas subli-
 mem animum, & beatiorum spirituum parent: mihi certe ju-
 cundus hic magis, quam studiorum hortator videtur esse se-
 cessus. Namq; illa ipsa, quae delectant, necesse est, avocent ab
 intentione operis destinati. Neq; enim se bonâ fide in multa
 simul intendere animus totum potest: & quocumq; respexerit,
 desinet inveni, quod propositum erat: Quare sylvarum
 amœnitas & præter labentia flumina & inspirantes ramis
 arborum aure volucrumq; cantus & ipsa late circumspici-
 endi libertas ad se animum trahunt: ut mihi remittere po-
 tuis ista voluptas videatur cogitationem, quam intendere:
 Demosthenes melius, qui se in locum, ex quo nulla exaudiri
 vox, nihilq; prospici posset, recondebat, ne aliud agere men-
 tem cogere oculi.*

Cluus Bacchi.] I. seclator Bacchi, qui patronus creditur
 Poetarum & scriptorum & gaudet solitudine nemo-
 rum.

Sequi.] I. proxime ad alios vates accedere & illos cõ-
 tingere, illisque quasi patrem esse. Huic sensui rectè con-
 veniet lectio, *contacta*.

Ingenium] Syntaxis est, ingenium exit taciturnius sta-
 tuâ.

Quod desumit.] I. homo, qui delegit suis studijs Athe-
 nas Urbem quietissimâ & tranquillissimam: sic interpre-
 tor verbum *Desumit*, ut Liv. loquitur l. 8. de bello Ma-
 cedo.

Recta.] *Via duxit exercitum in eos, quos sibi hostes de-
 sumserat*, id est destinârat: ita simplex accipitur, *sumere*
 aliquem e populo pro deligere, & in vacuas subintelligo,
 ab omni turba & strepitu.

Dedit annos.] I. consumsit & contrivit septennium
 in studiis.

Insenuit.] I. immodico & intempestivo studio si-
 bi rugas & canitiem ascivit, ubi obiter notat impru-
 dentiam quorundam, qui non rectè formant, nec mo-
 derantur sua studia & exercitationes: de quo Seneca
 ad Lucillum lib. 19. Epist. 109. audiatur, *Cupiditas*,
 inquit, *discendi, quâ flagrare te video, tibi dirigenda est,*
*ne ipsa impeasat, ne passim sunt carpenda, nec avide inva-
 denda uniuersa: per partes ad totum aptari onus viribus debet:*
*nec plus occupari, quam cui sufficere possumus. Non quan-
 tum vis, sed quantum capis, hauriendum est.*

Quatit.] De hac phrasi dictum est Sât. 4. l. 1. pro,
 solutissimum populo risum concitat pro quo Petr. Ar-

biter: risu illa dissolvere sua, quem Græci dicunt *γέλωτα ἀσ-
 βεσον* appositè, vel *πικρὸν τὸν δῆμον γέλωτ' ἀσβέσον καὶ χαλδόν*.
 Gall. *faire rire le peuple agenle ouverte jusques a crener*,
 appositè, inquam, ad vim nominis, *πικρὸν γὰρ τὸ γέλωτ*. Eu-
 stathius deflectit τὸ γέλωτ *ἰασι*, i. ut jam dictum fuit Epist.
 3. l. 1. a calore, ideoque talis risus solum prodest his, qui-
 bus partes thoracis & capitis sunt frigida & melancholi-
 ca e medicorum sententia. Ceteros inde revocat hic
 Græc. senarius, *γέλωτ ἀκαρῶς ἐσθέρτοισ δ' ἐνὸν κακόν*, *Risus in-
 tempestivus in hominibus grave malum.*

Hic ego.] I. Romæ possemus inter tantos strepitus &
 turbas quique meditari & canere cum dignitate & hono-
 re: Syntaxis autem est, digner connectere verba motura
 sonû Lyra? Gall. *Estimerai je chose digne de mon honneur,*
que mettre quelque chanson sur ma harpe parmi les rues
pleines de bruit & empeschemens dangereux.

Frater erat.] Hoc clariùs enunciaretur, duo erant
 fratres Romæ, quorum alter Rhetor. i. orator, alter Ju-
 risconsultus, qui se mutuis honoribus afficerent, quum id
 sibi a nemine tribui viderent, ut jam in Dialecticis atti-
 gimus, Hic locus citatur ab Erasmo in explicatione hu-
 jus patetmice sententiæ ex titulis Menippearum M. Var-
 ronis, *Mutuum muli scabunt*, quæ ferè usurpatur in par-
 tem deteriorè, quando imperitus ab imperito, impro-
 bus ab improbo commendatur, aut mutuis suffragiis ac-
 testimonis alter alterum videtur juvare juxta illud, *ἀδερ-
 σὸν μοι μαρτυρεῖται, commoda mihi mutuum testimonium*: de
 quò vide Cic in Orat. pro L. Flacco, quum elevat fidem
 testium Græcorum. Huc spectat, quod Sallustius scribit
 de Catilina, qui juventutem illexerat, quum multis mo-
 dis mala facinora edoceret: ex illatestes & signatores fal-
 sos commodare, &c.

Consultus.] Usurpatur absolutè, ut Sat. 1. lib. 1. Tu con-
 sultus, modò rusticus ubi est casus *juris* intelligendus.
 Notat tamen quemlibet usu & scientiâ rerum valen-
 tem, a quo possis de quavis re consilium petere.

Meros audiret honores.] Declaravi alibi descriptio-
 ne τὸ *merus* esse, cui nihil sit admixtum, id est, quod
 sit solum & simplex, quomodo Donat. Hecyr. Act. 1. Sc.
 2. interpretatur, *imò nihil habet, nisi spem meram, id est,*
*solam: sic hi fratres nullis ab aliis hominibus accipiebant ho-
 norem, nisi a seipso solis.*

Qui minus.] Qui circumflexum de modo & forma
 querit, ut 1. Satyr. l. 1. qui fit Mæcenas, & in Andria, *quî
 scis? modo apud forum de Davo audiui*. Liber hic obiter
 notate τὸ *audire aliquid de ille esse ἀμφίβολον*, ut *ἐνεργητικῶς*
 sumi possit, p, ille aliquid mihi dixit, vel *παθητικῶς* aliquid
 mihi dictum est de illo. Hoc ὑπόθεσι negationis intelli-
 genda est non minori ambitionis furore nostri Poetæ tor-
 quentur, quàm duo illi fratres ambitiosi.

Elegos.] De notatione hujus vocis dictum est Od. 33. l. 1.
Cælatum.] Sic Menalcas jactat pignus suû Eclog. 3.

— Posula ponam
 Fagina cælatum divini opus Alcimedontis.

Porphyrio hic interpretatur opus variatum & quasi pi-
 ctum. Ego verò malo explicare opus affabrè factum & ar-
 tificiosè elaboratum, tanquam ab Alcimedonte. Serv. in
 hunc vers. 2. Georg. *Aesculius in primis quæ cælatum*,
 quod est participium, scribitur per *æ*, licet a celo, celas
 dictum sit. Præterea ellipsis est præpositionis a novem
 Musis: de quibus dictum Ode 24. & 26. l. 1.

Circumspectemus.] *Ἀρχαίους* est, qui exolevit, usita-
 tus olim Lucillio & aliis vetustioribus, qui unâ parte vo-
 cis interseclæ unum clauderant versum & alterum ab
 altera incipiebant. Adhæc circumspectare est oculis
 emissititiis, ut loquitur Plautus, singula lustrare & dili-
 genter considerare. Quomodo hi Poetæ, quorum Hora-
 ratius se facit socium, factu turgidi, tanquam magnû ali-
 quod

quod facinus & memorabile aggressuri circumspectabant bibliothecam Augusti politam juxta templum Apollinis, ubi Poetarum Latinorum scripta recitari, judicari & recondi solebant, nullis aliorum libris probe decoratum & celebratum iri, nisi suos illic curarent deferendos. De hac æde Apollinis, ubi poemata dijudicabantur judice Tarpæ, dictum est Sat. 10. l. 1. sicut de bibliotheca Augusti Od. 3. l. 1. & Epist. 3. l. 1. Hic videtur nota similitudinis desiderari, circumspicemus bibliothecam, quasi vacuum bonis libris, nisi scripta illorum etiam in eam includerentur. Cruquius conjicit legendum esse disjunctè, & ἀποὺν δὲ τῶν sic explendum: spicemus circum, id est, theatrum & ædem Apollinis vacuum vaticibus Romanis: quam lectionem relinquo, ut hic ipse, aliis dijudicandam

Si forte vacuas.] Rectè legitur personaliter & absolute pro otium habere, ut Cic. l. 12. ad Attic. scribis aliquid, si vacabis. Gallic. si tu es de loisir. Ita etiam adjectivum vacuus Epist. 7. Vacuum Tibur pro otioso sumitur & apud eundem l. 1. de Leg. in longum sermonem mere vocas, Attice, quem tamen nisi Quintus aliud quid nos agere mavult, suscipiam, & quoniam vacui sumus dicam: Galli puis que nous n'avons que faire. utrumque tam verbum, quam adjectivum, sive absolute, sive in rectione, pariter æqualiterque dicuntur de persona & de re, dominus vacat, & vacuus est. Item domus vacat, & vacua, ut monet Donat. in hunc vers. Terentii And. Act. 4. Sc. 2. ne vacuum esse me nunc ad narrandum credas. Sic Cic. 12. Epist. animum vacuum ad res difficiles scribendas afferre. Quare sic explico: Si vacuus es ad m. sequendum & ad procul audiendum. Hoc adverbium longinquitatem locorum notat & distantiam. Nam Florus longè Romæ & ab Horatio aberat,

Cædimur.] I. corrigimur alter ab altero audiendo alterius poemate, usque ad primas lucernas & vesperam, ac tandem uterque ab altero laureâ donatus. Syntaxis verborum est hujusmodi, nos (supple per ellipsin tanquam) Samnites gladiatores cædimur lento duello ad prima lumina, & consumimus hostem totidem plagis. De Samnitibus vide l. 5. Strabonis, & 9. T. Livii, qui diuturno bello conflixerunt cum Romanis, e quorum gente exstiterunt importuni, ignobiles & lenti gladiatores, qui certamen gladiatorium in noctem producebant integri & intacti vulneribus, de quibus Cic. 2. Tusc. & lib. 2. de Orat. Hic autem mos exhibendi aliquot gladiatorum paria in conviviis dicitur lib. Livii supra citato a Campanis ortum habuisse in odium Samnitium, & a Romanis postea usum in epulis solennibus frequentem, de quo vide l. 1. Saturn. ferm. c. 6. Justi Lipsii, quod mihi Basileæ convictor meus humaniter officiosus eruditus juvenis Carolus Naumburgensis & disciplina Lipsianæ alumnus ingenue ac liberaliter indicavit. De Alcæo dictum est Ode 1. l. 1. & 9. 4. Callimachus princeps Elegiæ habitus fuit, ut scribit Quintil. l. 10. c. 1. & domesticus apud Ptolomæum Philadelphum & præfectus regiæ bibliothecæ. Huic se Propertius lib. 4. Eleg. 1. videtur scribendis Elegiis æquare, dum se dignatur cognomine Callimachi Romani.

Ut nostris tumefacta superbiat Umbra libris, Umbria Romani patriæ Callimachi.

De hoc Poeta vide plura apud Suidam. Sed de Mimnermo Poeta Elegiaco dictum est Epist. 6. l. 1. sicut de cognomine Sat. 2. l. 2. Optivus, optiva, optivum vix alibi reperias. Adoptivus autem idem valens, quod adoptatus, passim. Illi igitur alter Poeta fuit celebrior, dum cognominatur Callimachus vel Mimnermus, quod quidem cognomen sibi ipse adoptavit & assumpsit, nec dum æquus judex & Criticus id ipsi tribueret, expectare potuit.

Finitis studiis.] Lego idem, ubi finem feci scribendi versus, & ad me redii, id est, respui, ausim & possim ob-

struere sine ullo vindictæ aut pœnæ metu aures meas aliis Poetis sua carmina recitantibus.

Genus irritabile.] Quod Græci dicunt: ὀργίλον, ὀξύθυμον, ὀξύθυμος, ἀπρόσιτον, πρὸς τὴν ὀργὴν ἀπεπαισῆς, proclive ad iram. Hoc ferè convenit cum illo Aristoph. in Vespis, ubi vespæ de se loquuntur. ἐδὲν ἡμῶν ζῶον ἰρῆδιον μένον μᾶλλον ὀξύθυμόν ἐστιν, ἐδὲ δὲ δυσκολώτερον. nullum animal irriterum acrius irascitur, nec magis infestum, quam nos sumus. Non iniquo, credo, ferent animo Poetæ se ab hoc Poeta sic notari.

Suffragio capto.] Pro hoc dixit Epist. 19. l. 1. tropicῶς, suffragia venor.

Obtorem impunè.] Sic Juven. dicit Sat. 1. statim initio aliquem recitare impunè ἀπειρώτης. Comœdias togatas, qui non cogituralium vicissim audire recitantem & legentem.

Sumet animum.] I. affectum emendatoris induet, id est, aget Censorem in vitiis poematis sui corrigendis, tanquam esset alienum.

Parum splendoris.] Parum illustria, levia, abjecta. inventa. Hic autem verborum delectus & ornatus cernitur in euphonia primùm, quam bonitas literarum, ex quibus constat ipsa dictio, parit, & numerus commendat. Sed hæc literarum bonitas nobis metienda est e temperatione earundem quæ sunt plenioris soni & tenuioris, ut literæ plenioris soni nunquam solæ ac perpetuæ constituent dictionem: nec tenuioris etiam solæ perpetuè in eadem voce audiantur: sed ex utroque genere permixto confletur quodque verbum. Quod si qua dictio ita sit natura comparata, ut vel tota plenè, vel tota tenuiter, vel asperè vel læviter sonet, permixta aliis diversi soni & numeri vocibus aut mutata vario flexionis sine, in sententia facile potest temperari, ut res feret & postulabit. Ad eandem quoque soni suavitate pertinet numerus, ut unaqueque dictio longitudine temporis & brevitate temperetur. Principia etiam & clausulæ sententiarum similitudine soni resonare nonnunquam audiantur quod ἁρμῶν τῆς λέξεως variè docent, quibus Cicero tribuit principatū exornationis. Deinde hæc orationis exornatio versatur in tropo, quum insignis & jucunda verbi immutatio sit e propria significatione in alteram. Hæc sunt, quæ spectant ad ornatum singulorum verborum, de quo aliquid attingimus Od. 17. l. 2. Quæ verò restant de figuris sententiarum, ad exornationem totius sententiæ motu aliquo afficiendæ referenda sunt: & quia Poeta nihil de his hic agit, nos quoque nihil in præsentia de iisdem dicemus. Quod autem Poeta tantoperè commendat verba inusitata, id est, verè prisca, vetusta & ab usu quotidiani sermonis jamdiu intermissa, liberiora quidem sunt licentiæ Poetarum, quam sermoni Oratorum, sicut novata. Illa tamen non propter vetustatem aut novitatem, sed propter euphoniæ & numerum placent, qui iudicio aurum perpenditur & aestimatur. Possunt etiam utraq; tam antiqua, quam novata ob insignem & aptam notionis immutationem delectare lectorem vel auditorem, non autem propter antiquitatem, tametsi hæc soleat aliquid admirationis habere.

Vesta.] Quid Vesta sit & undè dicta, vide Ode 2. l. 1.

Obscurata.] I. occulta & abdita domo, nec populari usu trita, sed vetusta, & a prisca tantum olim usurpata Latinis.

Bonus eruet.] Hic bonus significat eum, qui libenter, benignè & facile sua impertit aliis.

Quæ prisca.] Quæ speciosa vocabula situs informis premit.

Nunc situs.] Illa prisca verba ita situm contraxerunt, ut suâ deformitate non agnoscantur & vetustate jaceant neglecta.

Situs.] Hæc vox est πλοῖος. Sumta enim in dicitur notat τοῦ ποταμοῦ, ut p. xvus in clivo montis situs: sed καὶ ὑπό-
sacra usurpata, positionem, ut apud hunc Poetam, Situs
pyramidum, terrarum, agrorum, neutro hic modo accipienda
est: ubi mucorem & squalorem significat Gall. moussure
laide: quem Græci vocant τὸν ἐνὸς τῆς κῆφης, quum ducitur
ex humiditate: quum verò e siccitate, ἀνὸς κῆφης.

Cethegus.] M. Cornelius Cethegus annumeratur pricis
Oratoribus, cujus eloquentiam sic ex Ennio celebrat Cic.
in Bruto. Additur Orator Cornelius ore Cethegus suavilo-
quenti. Plura ibidem vide de ipsius suaviloquentia & a-
pud Quintilianum l. 2. c. 15.

Adsciscet.] Assumet verba ex usu dicendi magistro
procreata & celebrata, qui plurimum valet ad auctorita-
tem verbi adjungendam & ad illustrandam & illuminā-
dam orationem. Alii interpretantur, innovabit verba, quæ
committet usui publicanda: sed prior sensus præstat.

Vehemens.] Hæc vox e duabus brevibus & longa (ut
apparuit Epist. 13. l. 1. & hac ipsa Epist. v. 28.) sicut ejusdem
etymum in priori contra artem occupat principium ver-
fus Heroici, quod ut vitetur, quidam contrahunt in
vemens. Alii retinent integrum, ut magnis Poetis li-
centiâ permillum, quemadmodum Hom. incipit Iliad.
Ἴ. καὶ ἴ. βορέης καὶ ζέφυρος, item βορέη καὶ ζέφυρος, Virgil.
quoque Georg. 4. Fluviorum rex Eridanus. Hujusmo-
di versus Grammatici Græci vocant ἰκροάλως, qui ini-
tiò claudicent, λαγάρως, qui in medio laxè incedant:
μειύσως, quorum clausula sit mutilata. Itaque tales versus
dicuntur tibi ibus locis claudicare.

Furor.] Scilicet qui legitimum cupiet fecisse poema,
e suis cellis pro met ingentem verborum copiam ad Lati-
nos fecunditate sermonis celebrandos. Non sinet poema
luxuriare, nec asperitate horrescere, nec quicquã habere,
quod nullius sit momenti. Hæc jam dicta sunt, & remedia
contra hujusmodi vitia modò adhibita.

Dedit speciem.] Sic Quintil. l. 2. c. 7. loquitur: speciem
hostis abicuntis exercitus ac dicit, quod 9. Epist. l. 1. dixit, scur-
rantis speciem præbere, id est, præstare se ludenti vel scur-
ranti similem, ut utrumq; imitari.

Torquebitur.] Est hic ellipsis disci etivæ, ille videbitur
ludere, & tamen torquebitur labore.

Cyclopa.] Similis est syntaxis illi, quæ fuit Sat. 5. l. 1. pa-
storem saltaret in Cyclopa rogabit, ubi vide, quid sit salta-
tio Cyclopi, & de ratione vocis Od. 4. l. 1. & ibidem de Sa-
tyris. Sed præcipue Od. 2. l. 1. Histrio autem movetur Saty-
rum vel Cyclopa, quum motu & gestu ille repræsentat si-
gillatim, ubi videtur Hellenismus per ellipsin τὸ κατὰ.

Denique fallant.] I. obscurata & ignota mihi sint.

Ringi.] I. quàm saepe cum tacita indignatione, mo-
lestia, & angore. Hoc autem verbum Sipontinus putat
deflexum πρὸς τὴν ῥίνα, a nari, quàm irritati canes rictu
dicunt: unde videtur significare, irasci, sto machari & tor-
queri, ut in illo Terent. Phormion. Act. 2. Sc. 2. Dum tibi
sit, quod placeat, ille ringitur, carideas.

Argis.] Quamquam dictum est de hac urbe Achæiæ
Od. 7. l. 1. addam tamen e Servio in 1. Aeneid. & in hunc
versum:

Prima quoad Trojam pro caris gesserat Argis.
πρὸς Ἀργὸν in singulari esse neutrius generis apud Latinos,
ut apud Græcos, sed in plurali masc. Argivorum: a quo
tamen despectas Argivus, non Argeus. Hic autem est sex-
tus casus loci, quomodo dicitur, fuit Athenis.

Tragædia.] De hac voce & de Tragædia dictum est O-
de 1. l. 2. sicut de theatro Od. 2. l. 1. Hunc autem hominem
mente captum quidam scribunt non Argivum, sed Aby-
denū, idq; confirmant testimonio Aristorelis in lib. de re-
bus admirabilibus. Idè Lucian. lib. de Ratione conscribē-
dæ historiæ memorat accidisse Abderitis oppido Hispaniæ

Bethicæ. Athenus quoque scribit idem de Thrasylao quo-
dam Axoneo l. 1. 13. in fine, cujus sunt verba ἐν μαρία δὲ
Ἰσουλῶν ἡδίστων γενομένων οὐκ ἀνδρῶς ὀπλιτικῆς Ἡγεκλείδης δὲ μὲν
ταῦτα ἐν τῷ πρῶτῳ ἡδίστων οὐτος γὰρ ἔφη. i. in manna suavissimas esse
delicias non illep: de Pontico Heraclides narrat in lib. de
voluptate sic scribens, quod ego nunc interpretor. Axo-
neus Thrasylaus Pyth. aur. filius correptus fuit quondam
eo insania genere, ut omnia navigia in Piræum portum A-
theniensem appulsa existimaret sua; ipsa nominabat, demit-
tebat prosequeretur, & ad portum appulsa reciperebat tanto
gaudio, quanto proprius illarum tot rerum dominus esset,
nec, si quis ex illis periisset, requirebat. Salvis gratulabatur,
& alis cum summa voluptate incolumem reditum com-
memorabat: sed postquam frater ipsius e Sicilia redisset,
comprehensum eum Medico tradidit: ubi autem ille respicit,
narrabat nunquam in vita majorem se percepisse volupta-
tem nullum enim sibi dolorem adfuisse, contra, summam
voluptatum copiam superuisse. Hoc etiam firmari potest
exemplo Ajacis flagelli feri: qui postquam ad se rediit, di-
cebat apud Sophoclem,

Ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μὲν ἐμῶν ἡδίστος βίος
τῷ μὴ φρονεῖν γὰρ, καὶ τῷ ἀνῶδυνον χαλῶν.
Si nihil sapias, jucundissime vires.

Nam nihil sapere malum est valde expers doloris.

Similiter affectorum pete magnum catalogum e libris &
sermonibus Medicorum.

Munia.) Munia, orum idem valet, quod munera &
partes, Gal. Au r. s. il s'acquittait fort bien des charges
qu'on lui bailloit & en renait bon compte.

Insanire.) I. qui irascetur quidem obreignatam &
patefactam lagenam: sed non ed ulque, ut inde fieret in-
sanus.

Lagenæ.) Hæc vox Græca est ἡ λάγυνος vel λάγυνη &
genus poculi esse cognoscitur ex eo quod in Epigramma-
te apud Suidam vocetur ἡ ἀστυνίτη βάρβητος κύκλιος. soror
calicis Bacchici: deinde ἐν ἀνὰ γυν. quod angusti colli sit, un-
dè, quia non liberè liquor effluit, solet editio nitus, a quo
Fran: Rablesius arripuit occasionem τὸ ὄνομα ποταπίου lagenam
Gall. bacchich, alludens simul ad cognomen Dion-
ysii βακχέβαρχος in sacrificiis usurpantolium vel po-
tius ad vocem hebraicam בַּבְרָא בַּבְרָא bacchi, vas angustis o-
ris a vacuitate seu concavitate dictum nam ἡ β̄ radix
sonat evacuavit. Hebræi quoque putant per onomato-
pœiam, quod talem edat sonum, quum in aquam demer-
gitur vel ex eo liquor exhauritur: quidam opinantur
Græcè dici posse βίκος, βικίδιον vel βυκίον, quod Hierónymus
vertit lagunculam, & Itali vocant Bocal Conficitur au-
tem e variâ materia, & a viatoribus ferè circumgesta-
tur. Quod autem veteres consueverint lagenas & ceno-
phora sigillo annuli obsignare, perspicitur ex Epist. Q. Ci-
ceronis 26. l. 16. ad Tironem, Plane te rogo, sicut olim ma-
trem nostram facere memini, quæ lagenas etiam inanes ob-
signabat, ne diceretur inanes aquæ fuisse, quæ furtim essent
exsiccata: sic tu, etiam, quod scribas, non habebis, scribito
tamen, ne furtim cessationis quæ fuisse videaris: deinde
e Martiali:

Nunc signat annulus meus lagenam.

id verò duabus fiebat de caussis, ne aut vinum ebiberetur,
aut veneno inficeretur a cervis a qua solitudine dicit
se Perlius Sat. 6. esse libetum, ut tranquille & securè pos-
sit vivere:

— usque recusem

Et signum in vapida naso tetigisse lagenam.

Sunt, qui eam definiant vas vinarium, quo a cûpa vinum
in mensam appertaretur, ideoque putent posse frascum
vocari, & Gall. flacon & bouteille, quo Plinius utitur E-
pist. 6. sed ὑποκρίστος. Quæ venabere, ait, licet bit auctorem me,

ut panarium & lagunculam, sic etiam pugillares ferat: quo etiam D. August. l. 9. c. 8. confessionum.

Refectus.] Sanitati mentis restitutus.

Elleboro.] De hac voce fuit Sat. 3. l. 2 & ibidem de atrabile, sicut de flava Sat. 2. ejusdem libri. Sed hic agitur de atrabile, quæ Græcè dicitur μέλαινα χολή, undè gignitur melancholia, quæ definitur, morbus mentis inducens in iram & metum sine febre. Ideoq; vinum meracum hunc solet levare, & elleborus sanare. Hujus autem genera & illius remedia pete, ut iam monui, a medicis.

Redit ad se.] Hoc bifariam sumi potest, ut de laboribus ac vigiliis fracto & debilitato intelligatur: quod quum quiete & somno reficimus & recreamus, tum ad nos dicimur redire, cujus exemplum Donatus e Virgilio, *videtur redit ad se*, citat. Alius cujusdam modi est hoc:

Nunc ad mercedem libertino patre natum.

Sat. 6. l. 1. Sed longè tamen frequentius de reditu ad mentem usurpatur. Quum Scipio doceat in fragmento somnii: *homo non est is, quem forma ipsius declarat: sed mens cujusq; is est quisq;, non ea figura, qua digito demonstrari potest*: undè conficit hominem non esse mortalem. Intelligatur ergo hic reditus ad mentem, id est, ad resipiscenciam: cujusmodi phrasè usus est D. Lucas Act. c. 12. v. 11. *καὶ ἤγειρε καὶ ἔγειρε* & ut Petrus redit ad se, id est, ubi intellexit, quod, somno nondum

adempto, minimè poterat percipere, dixit. Idem Evangelista c. 15. v. 17. sui Evangelii de filio prodigo, *εὐχόμενος ἐλάθον εἶπε* quum ad se redisset, dixit. &c. Id etiam exprimitur Græcè per τὸ ἀναλαμβάνειν ἑαυτὸν, & addit Demosthenes interdum, ἀναλαμβάνειν ἑμαυτὸν ἀπὸ τοῦ νοσοῦντος, *respiro a morbo*. Cujusmodi est illud Terentii And. Act. 3. Sc. 1. ubi Davus sic Pamphilum alloquitur: *Sed Paululum sine, ad me ut redeam*. Hic Davus rogat herum tempus congerendi partes animi sui perturbatione dissipatas, ut his in suam senem sigillatim restitutis dispiciat, quid sibi ex usu heri faciendum sit. ubi Donatus annotat,

redire ad se dicitur, qui animum recipit & sedem mentis, & amens esse desinit, Adel. Act. 5. Sc. 3. Tandem reprime iracundiam, atq; ad te redi, nempe tu, qui eis ἕνεκα τῶν ἀποστρέψαντων, prius a mente alienatus discesseras. Pro his Cic. 1. Epist. ad Famil. dicit: *Collegi ipse me & cum ipsa quasi repub. colloquutus sum*. Idem l. 3. Epist. ad Fam. *non me collegi, cetera mihi facilissima videbantur*. Redit igitur ad se, qui respicit & ad rationem se quieto animo revocat, & definit esse amens. Præterea in redit est syncope pro rediit.

Pol me.] Similis fuit Epist. 7. confirmandi formula.

Pol me miserum patrone vocares.

Exorta.] I. vi medicamentorum erepta est falsa infanti voluptas. Hunc autè mentis errorè Græci medici vocant παροξύνω, & Galenus facit quiddam levius, quàm φρεσίνων cōmentariol. 3. τὸν ἐπιδημικόν. Ita παρακόμεν τῆ διανοίᾳ, quod Plinius vertit, *mentem corrumpi & tentari*.

Nimirum.] Est hic confirmantis, ut Epist. 14. antè *Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors*. id est, sine dubio, certè, indubitanter.

Nugis abjectis.] I studio rerum levium & ludicrarum posito, puerisque maximè accommodato

Modulanda.] Id est, decantanda versibus Latinis & Lyricis. Ita loquitur Epist. ad Pisones de Titio Poeta Pindari interprete:

Fidibusq; Latinis Thebanos aptare modos studet auspice Musâ.

Fides autem definitur ac notatur a Festo, ut sit genus citharæ, dictum, quod tantum inter se chordæ ejus, quantum inter homines fides, concordent, Persius utitur singulari Sat. 6.

Atq; marem strepitum fidis intendisse Latina.

Pro his verbis, *mecum loquor hæc, tacitusq; recorder*, di-

xit Sat. 4. l. 1. hæc ego tecum compressis agito labris. & non è ejusdem ote Bollane cerebri.

Felicem, agebam tacitus.

quam phrasin Plutarchus Græcè interpretatur, εὐαγρὸν λογισμὸν ἢ λόγον διδόναι illum ratiocinari & rem aliquam estimare. Etiam de inanimis Cic. sic loquitur l. 3. de nat. Deor. Itaq; maxima res tacita præterierant, de Divinatione, de Fato.

Copia.] Aquæ frigidæ abundantia non restringeret sitim. De lymphâ fuit Ode 37. lib. 1. In quanto plura ellipsis est sustant. bona.

Si vulnus.] I. si dolor, quem capis e vulnere, non sedaretur, nec fomentis mitigaretur. Quidam e Plutarcho de fera numinis vindicta obsevasse videntur discrimen inter τραύμα καὶ πληγὴν ita leguntur, καὶ ἔλεγε χθελὶς γὰρ ἐν ὕψους πύλοισι τῶν ἀρχαίων, ἢ κρούμενος τραύματι, ἀλλὰ πληγὴν μόνον ἐξέδωκε. Soleus enim ex alto quodam loco delapsus in cervicem, non accepto vulnere, sed plagâ, mortuus. Hic equidem putarem intelligendum τὸ ἐξάρθρημα vertebrarum flexibilium, & intricatarâ, ut Plinius loquitur, interceptionem spinalis medullæ, undè privatio sensus & motus existit, ortâ e gravi pondere reliqui corporis in cervicè graviter depressi, quanq; Hesychius scribit τὸ πᾶν τὸ ἐν ἰντερδῦ συμμιχθὲν τῶν φηγῶν. Curarier & faterier scribuntur ἐπιπλακτικῶς.

Cui rem.] I. cui multa bona Dii largè effuseq; donassent, eum tu demetiâ solutum iri fando acceperas: sic ira, febris, cura dicitur alicui decedere, quum illum videmus liberari, aut certè levari hujusmodi affectibus.

Ex quo.] I. tempore res tuæ fuerunt auctiores.

Isdem.] Qui te docuerant, demetiâ profigari posse opibus ac divitiis, quos quamvis mendaces jam comperissetis, eorum tamen consiliis etiam nunc uteris libenter.

Rubere.] Erubesceres ac id tibi magno deberes ducere pudori.

Si credis.] Si vis audire Jurisconsultos: sic antè usurpavit consulti frater absolutè.

Si propriû.] De vi ac natura hujus vocis annotatû fuit Sat. 6. l. 2. Quid autè sit emere aliquid per æs & librâ, docet Boetius: *Qui rem aliquam mancipio accipiebat, es tenens hæc dicebat. Hunc ego hominem ex jure Quiritium meum esse aio, isq; mihi emtus est hoc ære, enaq; librâ*. Post hæc percutiens libram ære, dat es alteri. Hæc citantur a Francis. Hotomanno lib. de re Numaria ad tractatû de pecuniâ ærea, &c. Sic Capus & Lucius adoptati sunt domi per æs & libram emti, de quo vide Suet. in Oct. c. 64.

Mancipat.] Quod Græci dicunt simili tropo, ἀνδραποδίζεσθαι sibi vendicat & attribuit & tanquam essent manû capta, facit sua: quod ano verbo dicitur usu capere & Græcè ἰδὸν αὐτὸν εἶδαι utroq; conjuncto.

Obi.] Apocope pro Orbii, qui dominus erat Villici, de cujus vocis postremæ ratione dictum est Epist. 14. l. 1.

Segetis occat.] Occare est glebas terræ perfringere occâ & crate dentatâ. Sed hoc fit in Francia statim post sementem tritici & sequalis tertæ mandatam. Occatio verò avenæ fit, quum jam herbascit & seges est. Sed hæc alio consilio atque superior suscipitur, ut solum herbascentis jam avenæ densetur volutatu lignei cylindri, contra mentis Martii asperitatè, & vim venti nimis terram verrentis, & radix illius segetis firmetur contra nudationem.

Cic. Dial. de Senect. desectit occatio ab occæcando, quodd terra gremio mollito ac subacto semen sparsum excepit, primû id obcæcatû, id est, pulvere obrutum cohibet. Sed Verrius ab occædendo: quodd occa cædat, id est, resolyat grandes terræ glebas, vel ut alii volunt, globos in pulverem, quod Gaza Græcè dicit βωλὸν οὐραεῖν ἢ βωλοκρίσιν.

Cadum temeti.] De priori dictum est Od. 14. l. 3. ut de posteriori Epist. 12. l. 1.

Trecentis.] Quidam hoc pretium reducant ad aestimatio- nem sex millium coronatorum nostratum: alii septem millium & quingentorum: sed postea iorem ego calculum puto esse veriorum. Nam ex epitomâ assis Iudaici decem millia nummum, vel decem millia sestertium, quod idem est, valent ducentos & quinquaginta aureos coronato: qui decies additi efficiunt duo millia & quingentos coronatos: e quorum rursus triplici additione exsurgunt septem millia & quingenti coronati: de quo viderint boni ratiocinantes.

Aut supra.] Hic sup à absolute non est ita sumendum, ut in oratione pro Caccinna, *ille quem supra deformavi*, id est, ante & superius. Sed explendus est casus, supra dictam summam, vel dicto pretio plus minus.

Quid referat.] Hic prior syllaba verbi extenditur quod aestimatio est nomen. Grammatici enim tum illud dunt factum ab re sexi casus, non ab in separabili præpositione.

Vivus.] Similis syntaxis fuit Od. 6. l. 2. *Vivitur parvo bene.* Sed Ovid. l. 1. M. tam. addit præpositionem: *vivitur ex rapto.* Est autem, *vivus numerat*, & soluto pretio sive modo, sive jam diu, quod Cicero effert in Pisoné panis & vinum a propola & de cupa, non de penu & promtuariorum, *Il acheront son p. n. d. u. g. revenditur & d'ung cabaretier & ne le preno & pas de sa d' sponce & prov. sion.* Est igitur vivere numerato id est, quod de propola & caupona vivere: cui opponitur de penu & promtuariorum.

Veientis.] De regione Vejorum & vino Veientino vide Sat. 3. l. 2. ad versum: *Quil' Veientium festus.* &c. Præterea in hoc versu est anastrophe copule & pro recta cō- vinctio, emitor atvi Aricini & Veientis cœnatiois quondam emum.

Ahenum.] Ab ære metallo flectuntur, ærius, æreus & interposita inter & e, ut ionus fiat viridior & vegetior ex opinione Agellii l. 2. cap. 3, ahenus & ahenus quorum prius sit substantivum in neutro genere, ut notat Serv. in Æneid.

— Littore ahenâ lorant alii.

Hæc autem sunt vasa, quibus utebantur ad lavandum, nō ad elixandum carnis. Hæc enim temporibus carne non vescerantur homines elixâ.

Ugn.] Ellipsis est adverbii *ed*, vel ad eam partem quâ &c. Dicit igitur, agrum suum protendi usque ad populum arborem, ubi sunt limites illum a vicino distinguentes ne lites oriantur. Adsit despectus ab adsero, adsevi, adsitum, quod est iuta plato.

Populus refugit iurgis.] Hic versus citatur a Servio in vers. Æn. 6. *imminet aajunilis, &c.* sic scriptus: *Quâd populus ad sita certis limitibus vicinâ r' fugit iurgis.* Citavit autem ille interpret, puto equidem ut ostenderet in adsit, similiter *ad* vacare, atque in adsimilis, versus Virgilia, idque adhibere a majoribus ad ornatum: sed mendoso exemplari Horatium esse usum neminem videt. Notandum tamen est *ad* refugit *metaphorice* hic sumendum pro, arborilla partitur ita limite agros vicinorum, ut nullæ inter eos lites exoriantur: contra idem verbum est *ἀμετάβατον* Æneid. tertio ad versum.

Turris seipn, refugit, ab litore templum: pro, recessit.

Puncta.] Cetera in Phorm. Act. 1. Sc. 4. pro *mobilis hora*, dicit, *temporis punctam minis a hanc rem est*, ubi Donatus explicat, momentum & angustissimum spatium, quod etiam dicit, *neg; Lari punctam est temporis commoratus.* Cicero & Græci *σπυλιχρόνος*, *ἀντιπρό* *μοεισ βραχυτάτος*, *πυκνόν* temporis pro brevissima alicujus particula: unde Plutarchus vocat vitam brevem & momentaneam, *τοῦ βίου σπυμαίων*, *καὶ ἀπυμαίων*: unde D. Paulus dicit c. 15. Epist. 1. ad Corinth. *ἡμεῖς πάντες ἀλλὰ γινώμεθα ἐν ἀτόμω ἐν ἰπῆ ὀφθαλμοῦ* id est, nos omnes immensarum momentorum, *ὡς ὁ οὐλ*, ut Poe-

ta dixit Sarr. *la hora momento cita mers venit.* Sic Terentius in And. Act. 1. Sc. 1. *Dum in dubio est animus, paullo momento huc illic impellitur.* Mor hic expositionem quorundam, qui *τοῦ puncto* accipiant pro suffragio, adumbram hujus vocis notionem paullo ante notatam, *De puncto accipit puncto, &c.* & post in Epist. ad Pisones: *Omne velie punctum, quod in puncto me dicit.*

Quid vicus.] Aliter hic sumitur vicus, atque in Epistola proxime antecedenti:

D. ferar in vicum vendentem tuis & odore. ubi accipitur, sicut in Orat. pro Milone: *Nullum in Urbe vicum, nullum angiportum esse dicebant, in quo Miloni esset conducta domus:* sed pro villis rusticis & pagis: ubi sunt complures ædes: qualem vicum Terentia scripserat ad Ciceronem se vendituram l. 14. Epist. ad Famil. Epist. 1 ad verba: *quod ad me, mea Terentia, scribis te vicum vendituram, quod ob ego te, me miserum quid futurum est, & si nos premet eadem fortuna, quid puerum sero fiet?* 1. quibus facultatibus sustentabitur vendito vico. Sunt autem tria vicorum genera: vicus, qui late patet, exitumque habent: fundus, quæ quum fundum habeant, exitu carent: angiportus qui tunc dicitur angustus ut nihil per eum possit agi in portum: angiportus autem vel angiportum (utroque enim sine & genere dicitur) videtur accipiendum pro fundula. Nam quum dixisset Syrus: *Est a hanc manum jacellum: ibi angiportum propter, id est, prope.* Hic Syrus reprehenditur a Demea, quod dixisset angiportum pro loco pervio: *d quidem, ait, angiportum non sit pervium,* Adel. Act. 4. Sc. 2. Non displicet tamen altera lectio, ubi est, *v. tes,* unde aliud genus fructuum perciperetur.

Lucani.] De his dictum est Sat. 1. 2. sicut de Calabria Od. 16. l. 1.

Metu oreus.] I. summat more Plauti, rapit & tollit De hac voce Oreus vide Grammatica in Ode 18. l. 2.

Tyrhena.] I. Etrusca signa & statuas, quas Tuscani primi dicuntur in Italia e marmore posuisse.

Gerulo.] I. Africano De mutice dictum est Ode 16. l. 2. sicut de Gatulis, item Epist. 0.

Herodis.] Hic Herodes principatum tenuit Syriae & Palestinae, quæ regiones sunt ubertate palmarum percelleres, ut scribit Plinius & Strabo l. 16. De Hierichuntis plantis palmis abundante ferunt hunc Herodæ moribus & ingenio longè a Pherora fratre diversum fuisse, ut legimus Gelonem ab Hierone & Amphionem a Zetho.

Importunus.] Qui præter modum operis facit, nec ullam intermittit horam, quæ labore. qualis describitur Menedemus a Chremete in Haut & importunus dicitur.

Sci Genus.] De Genio dictum est Epist. 1. 1. unde intelligitur haec convenientia, sicut de astro Ode 17. l. 2. Mortalis autem in caput, sicut Deus naturæ, idem valent, natalis quoque astrum idem valet, quod nascens astrum, ut docet Josephus Scaiger in Maniliam in hunc l. 3. versum:

Nascens v. a ducere ad astrum, notavit pro Horoscopo. Solet etiam dici *Γραδ ἄστρον γένθλιον* quod jam dictum est in Dialecticis. Genium nasci cum lingulis, & cum iisdem commori: deinde mutabilem pro varietate morum & Fortunæ: postremò benignum & malignum, quod significatur nomine colorum: hunc quidam conjiciunt esse Silenum, ex hoc veteri: *Natura Deus sum, Bromi alior maximi.*

Utar.] Supple, utar rebus & bonis presentibus & tollam, id est, sumam ex his, quantum uti, postulabit. Sic Bias monebat, *τὸν βίον ἕως μέτρου ὡς καὶ πολὺν καὶ ἐλίχρον χρόνον βιωσώμεθα,* tanquam *diu es paulisper vicieturus,* sic utere victu, vel sic victui moderate. Hoc modo servabitur illud Periandri: *ὅτι σεῖθι μὲν κρείττον ἀποθευεῖν, ἢ ζῆντα ἐν δόξαι, id est, quod præstet hominem partem mori, quam vivere indigniorem rebus suis.*

Plura datis.] Quod non inveniebat dona vel a parentibus relicta, vel aliunde accepta, fuisse aucta & amplificata. Sic malo explicare, quam intelligere, data prius a captatore hereditatis vel a Mæcenate herede Horatii, velut augurio prædestinato.

Simplex & hilaris.] Vir simplex Græcè dicitur ἀπλῆς εὐνῆ vir candidus, qui nihil habeat fuci, atque, ut τὸ ἀπλῆς καὶ τὸ ῥάδι sunt consentanea notione: sic simplex & facilis: undè Ode 8. l. 2. simplices Nymphae, & Eclog. 3. Virg. faciles Nymphae vocantur, ὡς αἱ περὶ εὐραὶ καλῶνται ἀέροι Matth. 10. τὰ τ' ἐστὶν ἀκακοὶ καὶ ἀνεπιβέλδοι, ut columbae dicuntur simplices, id est, sine mali & insidiarum admistione. Hilarius autem sive hilarius planè cecidit e Græco ἰλαρός, quod κοινῶς λέγεται. ἰλαρός δ' Ἀπικῶς, & utrumque πρὸς τὸ ἰλαρῶν: quod Eustathio in Iliad. ζ sub finem conflatum ἐστὶν ἰλαρῶν, τὸ ἐπὶ δὲ καὶ τὸ λαρῶν τὸ βλέπειν, ex eo, quod quis cupiat & effricere. Itaq; ἰλαρός idem quod ἰλαός, vel ἰλαός, ὁ εὐχέται ὁ ἀσπυρῶν ὁ ἐπιπλάτων τὴν δευτέρω, definitur, ὅτι ἰλαρός ἰλαρός ἐστὶν ἀνιμῶ ἀδελφικῶν ἰλαρός, Lat. propitius & benevolus, cui opponitur λυπῶν καὶ σκυθρωπῶν καὶ τῶν ἰλαρῶν ἰλαρός, vulgus & inclemens, ut antè Epist. 18. ex hoc verfu apparuit:

Oderunt hilarem tristes, tristēmδ, jocosi. Eadem vis est hujus vocis l. 8. Athenæi c. 12. & ratio scholiis Servii in Elog. 5. Sed lubet suavissima Athenæi verba sub- jicere: Εἰς τὰς δωχίας σωιώντες, οἱ τὸ θεῖον πμῶντες καὶ εἰς ἀ- ερωσιῶν καὶ ἀνεσθ' αὐτὸς μεδιέντες, τὸ μὲν ποτόν μέθυ, τὸν δὲ τῶ- το δωρησάμενον Θεόν, Μεθυμναῖον, καὶ Λυαῖον, Εὐνῶν, καὶ ἰπῶν παρρη- ρῶδον: ὡς παρ' ἡμῶν τὸν μὴ σκυθρωπὸν καὶ σωφρονῶν ἰλαρόν. Διὸ καὶ τὸ δαίμονιον ἰλαρόν ἡδὲ τὸν ἰλαρόν ἐπρωσόντες ἡμῶν ὄθεν καὶ τὸν τὸ- πῶνδον ὁ τῶτο ἐπρωσόντες, ἰλαρόν ὄνομαζον. Ὅτι δὲ τὸν αὐτὸν ἰλαρόν καὶ ἰλαρόν ἐλεγον, ἀπλοῖ Ἐπιπλάτων, ἐν τῷ ἐπιπρωσμένῳ δράματι Ἐμ- πολὴ πρὸς εἰταίρους δὲ πρὸς λέγει.

Ἐπιπλάτων γ' εἰσὼν τ' εἰάν λυπῶμεν
Τύχῃ πρὸς ἡμῶν, ἐκολάκωσεν ἡδέως,
Ἐπίπλων ἔχῃ συμπίσσει τὸ σῶμα,
Ὡς παρ' πολέμιος, ἀλλὰ τοῖσι φιλῶν
Χαυρῶσα δμῶν, ἡσ, παρ' ἐμῶν το.
Ἐπίπλων δ' ἰλαρόν δδῶν, ἀρεῖλε πᾶν
Αὐτὸ τὸ λυπῶν καὶ πρὸς δειξῶν ἰλαρόν.

hæc Athenæus subscripsit notationi vocis εὐωχίας, q̄ qui- dè non ἀπὸ τῆς ὀχῆς, ab alimento nominarunt, sed παρὰ τὸ εὐ εἶχεν τοῖς συμβιωτοῖς, ex eo: quod convivis bene sit.

Ad epulas convenientes, Deos venerati, & ad hilaritatem & animi relaxationem se convertentes, potionem quidem μέθυ, & Deum, qui illud largitus esset, Methymneum, & Lyeum, & Euium, & leium appellabant: sicut etiam hominem mini- mè tetricum & cogitandum ἰλαρόν. Idcirco & ipsum Deū καλῶν, id est, propitium fieri postulabant acclamantes ἡμῶν, in: que lætantium vox est: quin & ipsum locum, in quo hæc facie- bant, ἰλαρόν sacellum nominabant. Quod autem eundè ἰλαρόν & ἰλαρόν dixerint, ostendit Ehippus in fabula Negotiatio inscripta. De amica autem quadam loquitur: Deinde quum quis nostrum mæstus fortè introuisset, ad blandit a est suavi- ter, suaviata ore non compresso, velut hostis, sed instar pas- serculorum biantri: cantillavit, consolata est, fecit ἡμῶν ἰλαρόν confestim, abstulit omnem illum mærorem, & reddidit ἰλαρόν.

Nepoti.] Orator diceret a nepote, ut monuimus Sat. 6. l. 1. sicut de distare Ode 9. lib. 4. item de nepote Epo. 1. & Ode 2. l. 1.

Quinquatribus.] Quinquatrus meliùs fœm. gen. 4. declin q̄ neutrius generis 3. Quomodo Cicero l. 2. Epist. 12. ad Fam. usurpavit. Solicitus equidem eram de rebus ur- banis: ut a tumultu se conciones, ut a moleste quinquatrus af- ferebantur. Itè Epist. 23. l. 12. Quinquatribus frequententi Se- natus causam tuam egi non inuità Minervâ, cui dicatus e- rat hic dies festus. Suet. tamen in Oct. cap. 71. dixit: Nos mi Tiberi, quinquatris satis jucundè egimus. De

his Festus & Varro l. 5. de ling. Latin. & Alexander ab Alex- Erat autè Romæ dies festus sic dictus, quod quintum post diem Iduum Martii Palladi celebraretur. Nam dies post Idus habebatur ater, undè quinque ab hoc atro die nume- 5 rati sunt. Hæc festa Græcè dicuntur Παναθηναῖα, quorum primo die sacra fiebant, tribus deinceps consequentibus ludis edebantur: quinto populus lustrabatur. De his vide Ovidium lib. 3. Fast. quem nunc tibi profero propter ra- tionem vocis:

Una dies media est & sunt sacra Minervæ:
Nomina quæ a junctis quinq; diebus habent.

Pauperies.] Potest hoc bifariam explicari, primum ut domus sit patii casus, sordida paupertas domus: deinde ut eadem vox sit recti casus per dissolutionem, paupertas & domus immunda.

Ferar.] Ellipsis est verbi, nihil refert, vel non curo atra ferar navi.

Tumidis.] I. plenis velis impellimur vento secundo. De Aquilone dictum est Od. 3. l. 1. & ibidè de Noto, id est, austro meridionali vento, sicut Sat. 6. l. 2. Addam tamen admonitionem de legenda ratione Agellii l. 2. c. 30. cura- li sint motus undarum ex flatibus Austri & Africi: alii Boreæ & Aquilonis.

Abi.] Hoc verbum est interdū hortantis ad celeritatè: sed hîc videtur potiùs blandientis alteri cum laudatione: quæ tamen mox hîc extenuatur revocatione quadam per- fectionis. De quo lege Donat. in Act. 5. Sc. 1. Adel.

Fugere. &c.] Pro hoc quædã exemplaria legunt fugeri- tē, caret, sine interrogatione usq; ad vivere si recte.

Cetera.] I. cæterane vitia fugerunt jam cum avaritia, quâ te jactas carere?

Sagas.] Mulieres magicas, quæ a Festo definiuntur e peritia sacrorum Sed de his satis dictum est Ode 11. & 27. l. 1. sicut de Thesalis.

Lemures.] Lemures definiuntur umbræ vagantes noctu, quomodo μορμύωνες ἢ μορμολοκεία ab Hesychio, πλάν- ται καὶ νυκτῆνοι φοβεροὶ δαίμονες, larvæ & demones, qui homi- nibus incuriunt terrorè noctu discurrentes: atq; ita putâ- tur nominati quasi remures vel remules a Remo, cujus manes quū Romulus monitis Faustuli pastoris vellet placare, instituit Lemuria festa, id est, justa parentalia mense Majo, de quibus Ovid. l. 5. Fast. ex quo rationem abigendi tales da monas tibi ante oculos propono.

Occurrat tacito melius umbra sibi,
Quinq; manus puras fontanâ perluit undâ
Vertitur, & nigras accipit ore fabas,
Aversusq; jacit, sed dum jacit, hæc ego mitto,
His, inquit, redimo meq; meosq; fabis.
Hæc novies dixit, nec respicit: umbra putatur
Colligere & nullo terga vidente sequi.
Rursus aquam tanget, Temesseâ concrepat ara,
Et rogat, ut ætis exeat umbra suis,
Quum dixit novies, manes exite paterni,
Respicit & pure sacra peracta putat.

Romulus ita a Faustulo pastore, qui utrumque fratrem pro suis aluerat, admonitus fecit, quod sequitur:

Romulus obsequitur lucemq; remuria dixit:
Illa qua positis justa feruntur avis.
Aspera mutata est in lenem tempore longo.
Littera, que toto nomine prima fuit.
Mox etiam lemures animas dixere silentium,
Hic sensus verbi, vis ea vocis erat.

Hos lemures Perseus Sat. 5. vocat nigros ab incurfationi- bus nocturnis per domos.

Natales.] Hunc equidem locum puto sic explicandū: jucundè subducis rationem tuorum annorum, dum tu quotânis natalem tuam concelebras cum tuis populari- bus, propinquis, affnibus etiâ paupertinis, amicis, vicinis, servis

servis ac reliquis. Præterea hæc omnibus libenter mittis naturalia dona sine ulla spe accipiendi cuiusquam hostimentis: Præterea quæ singulis ætatibus gesseris dixeris végrato animo recordaris: ætatem jam præcipitatem fers libenter, quæ se præbet multis aliis facilem? alioqui hæc relinquere debes juvenibus, lufum, jocos, facetias, convivia, voluptates, quibus illos magis, quam te senem morosum, apicum, fastidiosum, istorum ferè omnium futurum, frui decet: Sed de muneribus natalitiis lege c. 7. l. Sat. Macrobi. Legè quoq; l. 10. Epigram. Martial.

Octobris age, sentiat Calendas, &c.

uterque profectò locus præsentem valdè illustrat. Hunc autem versum, *Lufisti satis*, Lambinus & Cruquius interpretantur *πῶς τῶν ἀποδοσίων*, quemadmodum etiam illum Odysf. 372. τῆς ο.

τῶν δ' ἐφαζόντ' ἐπὶν τ', καὶ αἰδοῖσιν ἐδωκας.

Ex his autem comedi bibiq; ac Venereis operam dedi. Ex interpretatione Livii Andronici contra Eustathii scholia: *παραιτητὸν τὸς ἄλλος ἀναξίως*, Ὁμήρῳ νόον τὰς ἐν ταῦθα τὸ αἰδοῖσιν καὶ κινῶν δι' ὀριολογίμην τὸν Εὐμαχόν. *Vivendi sunt alii*, ait, qui hic intelligunt nomine τῶν αἰδοίων rem Homero indignam, & profitentur *Eumæum* fuisse cinadum.

Exempta.] Quod hic dicit translate *eximere spinas*, Epist. 14. lib. 1. propriè sic enunciat & translate:

Certemus, spinas animo ne ego fortius an te

Evellas agro, & melior sit Horatius, an res.

Pulser.] Pulfare & pultare sunt verba tactus vehementioris. Hic tamen similiter pro conjuncto, si usus Latinorum sic ferret, *expulsare*, ut *propulsare*. Itaq; in Dialect. explicavimus per explodere tanquam de scena fabulam, quæ displiceat, exigerè.

Explicatio Rethorica.

Apparatus est ad profopopceiam Mangonis futuram de pretio venditioni pueri statuendo & indicando ipsi Floro, quæ totis 14. versibus perficitur.

b Translatum est ab infectioribus, sed ab his præcipuè, qui tincturam parant adulteratam, non *διβαρον*. Nam e Suetonio de illustr. Gram. maximeque de ipsorum apellatione, τὸ *imbutus* literis idem est, qui non planè est doctrinà perfusus, nec perfectus literis, sed qui solum literator & Grammatista, Græcè *διγυμναβίς*, & Gallicè, *qui a este legievement & tellement*, *quellement instruit aux leters*. Ita certè τὸ *imbuere* significat propriè aliquid inficere primo succo aut levi colore, ut alibi notatum est Hanc autem significandi extenuationem locus hic in Miloniana videtur indicare, *adone Dialecticis ne tu quidem imbutus es?* Indicat quoq; illud in Grammaticis modò citatum ex hac Orat. *natura non instituti, sed imbuti sumus*: ubi prius, ut quid perfectù (explet enim institutio & doctrina, q; natura defuit) tollitur, & posterius, velut inchoatù reponitur, q; valet, leviter tincti. Illud quoq; est generisejusdem primo de officiis, *plerumq; parentum præceptis imbuti*, id est initiati, *ad eorum consuetudinem moresq; deducimur*. Itaque quum volumus vim hujus verbi intendere, solemus particulis epitaticis uti, verbi gratià, *animus nõ leviter philosophiã tingendus, sed penitus imbuendus est*, ut alibi notatum est. Propriè autem sumitur Epist. 2. l. 1. *quo semel est imbuta testa*: quomodo etiam a Virg. *imbuta lana colorem*.

c Est hoc a figulis, qui ex hoc terræ genere quid vis effingunt ad significandum pueri venalis ingenium molle, tenerum, flexibile, ut quocunq; ducas, facillè sequatur, quasi materia sit tota flexibilis & commutabilis, ut nihil sit, ad quod ille quamvis subitò fingi, convertique possit. his verbis modificatis *διλοπρέπειν πς* videtur notari in hoc servos Gallicè *une certaine plaisanterie servile*, qualem Fab. Quintilianus lib. 1. cap. 11. dissuadet, nec vitiã

ebrietatis effingat, nec servili vernilitate imbuatur.

d Procatalepsis est ad minuendã emtori opinionem de venditorè nimis mercem æstimante, & id suã sponte, nullãque vi adhibitã faciente: *ὄσπερ μὲν ἐστὶν ἡθ' ἔ μόνον τῶν ἐν τῷ πρῶτῳ ἀνδρῶπων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ πρῶτῳ πωλητῶν* qui certe mos est non solum venalitorum, sed etiam rei cuiuslibet venalis venditorum.

e Meton. est materiæ pro nummis indè excusis & factis.

f Quædam est soni similitudo in clausulis membrorum κατὰ τῶν ἐπιπορῶν.

g Deponitur persona, & Poeta loquitur.

h Eadem vox initio sententiarum κατὰ τῶν ἀναφορῶν iteratur.

i Sumtum est ab iis, qui manibus sunt mutilati & privati, ac propterea inepti ad res contrectandas, ut imbecillæ ingenii Horatiani vires indicentur.

k Metaph. est ab animatis ad inanima, quibus datur motus & sensus pro mitteretur vel perferretur.

l Miles, sive pro militibus Valerianis, sive pro singulari aliquo illud sumatur, erit tamen semper synecdoche, sed modus planè diversus. Nam positio singularis pro plurali est velut speciei pro cernere, contra miles pro certo quodam militante homine est positio generis pro specie.

m Translatum est hoc a viatoribus ad subsidium vitæ & cultum declarandum.

n Alleg. est e continuatis metaphoris a bellua acri, infesta & rapaci, ut significet illum militè inopiã factum esse audacissimum & acerrimum in hostem.

o Meton. est subjecti pro præsidariis militibus & custodibus, qualis est illa, *expulit ex urbe scorta*. pro scortatores homines: sed aliter fuit immutata hæc vox Odis primis l. 1. & l. 2. ubi Mæcenas dictus est præsidium Horatii & Asinius Pollio, *in signe præsidium mæstis reis*: quod indè repetas.

p Synecd. generis pro arce vel castello, vel oppido Tigrano certa vel Nisibi non ita pridem constructa, quod Galli efferunt, *Isit quiiter a la garnison, qui i estort, la place bien munie*.

q Metaph. est a lumine solis, pro nobilitatus est tam memorabili facinore.

r Accessus est ad profopopceiam prætoris & militis de arce oppugnanda inter se colloquentium.

s Anaph. est in bone & i pede fausto.

t Videtur metonymia effecti pro efficiente, quam Græci propriè efferunt dicentes *ἰδι ἀγαθῆ τύχη*.

u Metaph. est similis Sat. 2. l. 2. notatæ sub initium.

x In *ibit, ibit* continua ejusdem vocis iteratio *διὰ τῆς ἐπιπορῆς*.

y Meton. est subjecti pro pecunia & nummis & viatico illic gestato.

z Synecdochica est periphraſis Iliadis & historiæ de discordia Græcorum, undè Epist. 2. dicit se melius didicisse, quid honestum, quid turpe, quàm e libris Philosophorum.

aa Periphraſis est synecdochica Academia, sicut in loco synecdoche generis pro eodem gymnasio.

bb Sive hanc syntaxin sequaris, sive alteram, rudem belli civilis erit semper metaphora a procellis & tempestatibus marinis, qualis notata est Epist. 1. & 2. l. 1. Attamen posteriori syntaxi ætus per se valet idè, quod, fervor juvenilis & motus juventutis inconsideratus trufit Poetam in arma.

cc Synecd. est membri pro omnibus copiis & integris viribus Augusti.

dd Meton. est subjecti pro, milites Augustani victores pugnæ Philippenſis.

ee Nota est metaph. a nudatis volucribus ornatu pluma-

plumarum, quæ de plumis ubi fiunt, ut abire sublimes nequeunt: sic miles armatus & fortunis everlus etiger se non potest: quod Gallicè dicitur, *ils me laisserent aller en blanc*, & *ma maison & mes biens surens confisques*. Cic. simili tropo, sed per allegoriam multiplicato, usus fuit Epist. 2. ad Attic. l. 4. *Idem illi, quos ne tu quidem ignoras, qui mihi pennas inciderant, nolunt easdem renasci: sed, ut spero, iam renascuntur.*

ff *Laris & fundi* dicuntur per synecdochicam patrimonii Horatiani periphrasin, quod videtur Bruto & Cassio proscriptum fuit, ut aliorum, qui fuerant harum partium. Sic hæc duo conjunxit Satyr. 2. l. 1.

Qui patrum mime donat fundumq; Laremq;

gg Utrobilibet modo legas *cicuta* vel *scyria*, erit synecdoche speciei pro qualibet medicina & remedio ad sanationem comparato.

hh Synecdochica est periphrasis senectutis, quæ hominibus adimit quicquid est in vita jucundum & gratum.

ii Metaph. est a re militari, quam qui exercent, omnium templorum, urbium, tectorum prædones sunt & direptores: sic senectus hominem spoliatur omnibus antecessarum atatum commoditatibus.

kk Meton. est efficientis pro amore inde accenso.

ll Metaph. est a tormentis, quorum vi confessio conscientie exprimitur: qualis est illa Philipp. 13. *Macedoniam fratri tuo, qui a vobis nihil degenerat, extorsimus.*

mm *Koinonia* & consilii communicatio est.

nn Synecdoche est generis *διὰ τῆς ἐξουσίας* pro heroi-co versu, ut in *Jambis* altera, sed membri pro integris versibus jambicis, qualis est etiam in *Bionis* pro Comicis versibus.

oo Metaph. est ab hoc genere falsis vehementioris & vi aciori præditi ad detergendum, quam est sal candidus, ut notet morsus veteris Comædiæ fuisse aciores & acutiores.

pp Aporia & addubitatio est.

qq Epanaph. est in hinc quater repetito.

rr *Ἐπερὶα* est pro intervallis & spatiis distantie obeunti hujusmodi loca incommotis. E Grammaticis apparuit, quis tropus in *intervalla* statuendus sit.

ss Procatalepsis est, præoccupatio objecti, quod Florus faceret. & quod Poeta sic diluit, *Festinat, &c.*

tt *Nunc* habet anaphoram.

uu Meton. subjecti pro hominibus, qui funus deducunt & exsequias mortui cohonestant, contenduntque cum auribus viam includentibus.

xx In *hæc* alia est anaphora.

yy Ironia est: sentit enim non hæc esse eundem versus meditantem.

zz Sumtum est a ducentibus choreas, pro multitudine scriptorum, vel pro omnibus scriptoribus qui solitudinem & secessum quaerunt.

* Periphrasis est synecdochica Poetæ & cujuslibet scriptoris.

*a Ita est hinc sumendum, ut monet Donatus accipiendum And. Act. 1. Sc. 1. *Nam qui cum ingenio conflictatur hujusmodi.* cum ingenio dicit Terentius pro hominibus certæ cujusdam naturæ & constitutionis. Sed tropi genus non indicatur. Hic equidem agnosco metonymiam adjuncti pro subjecto: quia visilla naturæ adjungitur primordii ipsius hominis, tanquam res ascititia.

*b Potest esse synecdoche finiti pro infinito, pro diu studuit: quam confirmat verbum *in senescendi libris*. Quidam tamen putant hinc *septem annos* proprie sumi debere, quod septennium fuerit temporis spatium Romanæ juventuti destinatum olim ad liberales artes Athenis discendum e consuetudine præcorum Romanorum.

*c Metaph. nota est a mari, pro summis occupationibus & periculosis negotiis.

*d In *Urbi* est synecdoche generis, pro Romæ.

*e Synecd. membri pro integris versibus, quos nequeat Romæ aptare suæ lyra.

*f Synecd. generis pro certo quodam homine inominato.

*g In *alter alterius* est polyptoton.

*h *Gracchus & Mutius* dicuntur *διὰ τῆς οὐρανοῦ* specialium pro eloquentissimo quoque Oratore & Jurisconsulto consultissimo.

*i Est synecd. generis pro insana ambitione.

*k Similis est tropus superiori pro lyricis versibus. Quidam putant hinc communicationem esse, quod Poeta notet alios sub sua persona: sed quum communicatio sit deliberatio cum altero, non potest hic locum habere.

*l Metaph. est a sculptoribus.

*m Anaph. est.

*n Synecd. est generis pro templo Apollinis, deinde meton. subjecti pro bibliotheca illic instructa.

*o Alleg. est e continuis metaphoris ab ignavis gladiatoribus, qui, ut se mutuis ictibus petere videntur, quum tamen nihil faciant minus: sic gloriosi Poetæ ludicris reprehensionibus sese alios simulatè laceant & afficiunt, mutuisq; assentationibus admirantur, & titulis ornant.

*p Meton. est adjuncti pro suffragio & judicio, quod fiebat de ingenio scriptoris vel conditione petitoris: erat enim præcis hominibus in more positum Romæ, ut suffragia populi & favor punctis notarentur, non autem scriberentur, de quo sic dicit in Arte:

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

Id est, tulit suffragia populi & judicium. Itaque Horatius dicit se judicio Poetæ Elegiaci declaratum fuisse præstantissimum Lyricum & Elegiacum illum suo suffragio peritissimum Elegiæ scribendæ judicatum. Ita synecdochicè interpretor singulares hos tres Poetas; Alcaicum, Callimachum, Mimnermum.

*q Hic versus similiter sonat in clausulis membrorum *διὰ τῆς ἀντιποσῆς*.

*r Metaph. a venatoribus & aucupibus, ut ex Epodis 2. perspectum fuit:

Pavidumq; leporem & advenam laqueo gruem

Jucunda caprat præmia.

& e Satyr. 2. l. 1.

Venator fugientia caprat.

utrobique; enim multâ vigilantia, diligentique observatione opus est, ut quid consequaris.

*s Meton. subjecti animi pro ipsius affectu.

*t Synecd. speciei pro æquissimo quoque; judice & correctore.

*u Metaphora est a sole, quemadmodum sæpè dicitur lumen orationis, & illuminatur oratio pro ejus elegantia & ornatu: de quo lege præcepta Rhetoricæ eloquutionis breviter ac dilucidè ab Audomaro Talæo tradita, legitime definita, illustribusque exemplis explicata, & ad usum valde accommodata.

*x Metaph. est ab animatis ad inanimatum, cui sensus & motus datur, pro, quamvis Poeta, qui talia verba usurpavit & collocavit, gravatè velit illa e loco movere & alia meliora substituere. Talem tropum arguit, quod sequitur, *bonus eruet.*

*y Video hinc quidem recentiores interpretes diligenter explicare proprietatè hujus orationis, sed de illius modificatione planè mutos esse. Rectius fecerunt vetustiores, qui prudenter agnoverunt metaphorâ, quæ est contracta similitudo, a sanctitate adyti Vestalis ad indicandos ca-

pitis

piris humani recessus & facultates animi illic inclusas, in quibus & res recondita latent, quae, quum tempus & locus postulant, inde depromuntur & in vsum transferuntur. vnde a Philosophis & in vsum transferuntur. vnde a Philosophis & in vsum transferuntur.

*z Metaph. est a corporibus, quae e terra effodi & extrahi possunt, ut aurum obrutum terrae, sylvas, herbas, quercus eruere, ad ea, quae tantum animo intelliguntur, ut Cic. dicit in Orat. ad Brutum, sententias ex abdito erutas & 2. ad Q. Fratrem: argumenta eruere: & hic verba, pro depromere & in vsum proferre. Ita Lucretius geminavit lib. 5. protrahere & eruere aliquid in luminis oras.

a* Ex his singularibus intelligendi sunt & in vsum proferre. Ita Lucretius geminavit lib. 5. protrahere & eruere aliquid in luminis oras.

b* Metaph. ora est a vitio frugum, quod est seminis abundantia, quae ipsas segetes suffocat, inquit Plinius libro decimo octavo capite decimo septimo, de cuius remedio sic Cic. de Orat. praecipit: Quod si hic noxter Sulpitius faceret, multo eius oratio esset pressior, in qua nunc interdum, ut in herbis rustici solent dicere, in summa ubertate inest luxuries quadam, quae stylo depascenda est, id est, scribendi frequentia, & assidua meditatione, illa naturalis ubertas, quae interdum redundat. Fortassis etiam posset & luxurari sumi a membris vitiatis, quae luxa dicuntur, quum sunt soluta & suo loco mota: sic dicitur scriptor solutus ac minimè sulus: sed prior translatio videtur praestari posteriori.

c* Hoc fortasse sumtum est a fabris, qui asperitatem scabritiemque rerum, poliendo, lavigando, complanando, tollunt.

d* Meton. est caussarum pro effectis, vnde vtriusque; salratio, gestus & motus significantur.

e* Sumtum est ab imperito aratore ad pravitatem & perversitatem poeticae compositionis notandam.

f* Translatio est satis nota e Grammaticis: ideò nihil est necesse ad eam addere plura.

g* Synecd. est partis pro lagena resignata & aperta vel potius exhausta.

h* Sumtum est a rebus vitiatis, quae solent instaurari & reparari, ut dixit Ode prima lib. primi, mox reficit arces quassas, ad animi recreationem & corporis instaurationem.

i* Idem valet, quod, ubi fuit apud se, quomodo docet Davus Pamphylum, proin tu face apud te sit, sicut satis in Grammaticis explicatum videtur: sed dubitatur tamen, uter tropus hic sit agnoscendus: quia redire ad se & apud se esse & in vsum proferre, quum possessor pro re possessa sumitur, ut redire domum & esse domi, potest significare, quemadmodum etiam Cicero loquitur: Quum essem apud Pompejum, id est, domi Pompejanae: potest etiam redire ad se accipi & in vsum proferre, quum ex integro intelligitur pars, ut hic designet reditum ad constantiam mentis perturbationibus prius alienatae, & ad animi praesentiam, quemadmodum est hic sumendum.

k* Exclamatio conquerentis iure jurando confirmata, & vna est Argivi sanati pro popoeja,

l* Verba iam sunt Poetae, ubi nugae & ludum per metaphoram posita credo pro studio Poetico, quod Horatius pueris existimat relinquendum.

m* Synecd. ex membri pro integro poemate.

n* Metaph. a Poetica dimensione ad doctrinam vitae & moderationem morum indicandam.

o* Apparatus est ad pro popoejam sui ipsius, qui se in

deliberationem vocat. In quo quidem certè consilio capiendi Poeta se virum praestat mirae & occultae calliditate: quia quod in se ipso reprehendere videtur, in eo gravissimè alterum notat & vituperat.

p* Epanaph. est in particula si toties iterata.

q* Sumtum est a victoribus, qui victos in servitutem redigere solent, & sibi vindicare.

r* In refugit iurgia, pro removel, tollit, metaphora est a praeditis sensu & motu ad ipsam carentiam.

s* Epanaph. est in quadruplici repetitione & in nunc.

t* Tres haec voces & in nunc cadunt.

u* Translatio est nota ipsius agricolis, qui segetes demetunt, quas ex agris avehant in areas & inde in horreis recondant: qualis notata fuit Od. 14. l. 4. de Claudio.

v* Primusq; & extremos metendo Stravit humum.

Eodem tropo Euripides dicit & in nunc cadunt.

20 b* Epanaph. est in quadruplici repetitione & in nunc.

x* Est hic Symploce, & simul polyptoton.

y* Hic agnosco synecd. speciei pro ditissimo quoque homine.

z* Idem est tropus pro amplissimis divitijs quibus anteponit homo voluptarius suas voluptates & delicias.

25 + Sumtum est a nautis, qui portu carentes quod possint naves appellere, interea vehementer fluctibus agitantur, ad significandam hominis avari inquietam ac insatiabilem contentionem.

30 + a Periphrasis synecdochic a noctis.

+ b Meton. subjecti pro plantis in frugiferis, spinis, ac herbis sterilibus, quae sunt ex agro demenda ferro & igne, si ex eo expectes ubertatem frugum. in ferro est alter modus metonymiae. ubi materia ponitur pro falce, vel sarculo, vel vomere, vel cultro inde factis.

35 + c Synecdochica est periphrasis horoscopi.

+ d Synecd. est membri pro integro, id est, pro singulis hominibus, quorum est suus cuique; Genius una se miscens cum ipsis, & una moriens: illis benignus, his malignus: quae affectio contraria notatur adversis coloribus tropicis, ut iam in Gram. praemonitum fuit, quomodo & niger accipi docuimus Satyra quarta libri primi sub fin.

+ e Alleg. est e metaphoris a nautis, qua significat se mediocritate contentum, non querere majora, quemadmodum nihil refert sitientis, testaceone, an vitreo bibat poculo, modò sitim levet ac sedet.